Пётём тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1938 ОКТЯБĔР 3 ТУНТИКУН 228(5041) №

Чăваш Коммунĕ

21-мĕш çул тухать ПСК(б)П Чăваш Обкомĕпе Чăваш АССР Верховнăй Совечĕн хаçачĕ Пĕр №-рĕ 10 пус

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Небоксары, ул. Володарского, 5. Дом Печати.

ТЕЛЕФОНСЕМ: редактăрăн — 6—67, ред. ăмĕстителĕн—3—97, редакци секретарĕн—4—40, парти пурнăç пайĕн—5—85, йăлăхсăлăх пайĕн—4 — 97, советсен пайĕн—0—88, промышленнăç пайĕн—7—97, йăлкорсен пайĕн—2—30, дежурнăйĕн — 6—23.

Профсойузсен ĕçне тата ытларах вăйлатар

Совет профсойузĕсен тĕп задачи профсойуз членĕсене коммунистсене воспитани парасси, вĕсене социализăмăлă тăван çĕршыв ĕçĕшĕн пĕтĕм вăйа хурса ĕçлекен, халăх тăшманĕсене хирĕç хăйаррăн кĕрешекен çынсем туса вĕрентсе ӳстересси пулать. Коммунисăм шкулĕ пулса тăракан Совет профсойузĕсем хăйсен членĕсене социализăмăлă ĕç дисциплинине çирĕп тытма вĕрентеççĕ, вĕсен производствăлă, политикăлă активлăхне организацилеççĕ тата çĕклеççĕ. Совет профсойузĕсем хăйсен нумай мĕлйунăлă членĕсене социализăмлă ăмăртăва, стахановла йухăма анлăн хутшăнтарса, ĕçтухăçлăхне тата пахалăхне йалан ӳстерсе пырассишĕн кĕрешеççĕ. Пирĕн профсойузсем хăйсен членĕсен куçтуррăпа йăла условиссене лайăхлатас, вĕсемшĕн тăрăшас ĕнĕпе пысăк ĕçсем туса иртереççĕ.

Социализăмшăн кĕрешес ĕçре Совет профсойузĕсем вырăнĕ питĕ пысăк. Болъшевиксен парти тата унăн çулпуçĕ Сталин йулташ йĕртсе пынипе совет профсойузĕсен хăйсен членĕсене социализăм строительствин малашнехи çĕнĕ çĕнтерĕвĕсемшĕн, хамăрăн тăван çĕршывăн оборонине тĕреклетессишĕн, профсойуз членĕсен пурнăçне тата лайăхлатассишĕн, куçтурине ӳстерессишĕн кĕрешме организацилемелех.

Профсойузсен Пĕтĕм Сойузри Тĕп Совечĕн VI-мĕш Пленум решенине пурнăçа кĕртсе, профсойузсем хăйсен ĕçне чылай лапăхлатрĕç. Профсойуз органăсем хăйсен членĕсемпе сыхăну тытассине авантлатрĕç, кулленхи ĕçе профсойуз активĕсене нумай хутшăнтарчĕç. Çакăн пекех социалла страховани ĕçĕ те, профсойуз членĕсене политикăлă воспитани парасси те нумай малала кайрĕ. Профсойузсен ĕçне лайăхлатассинче профорганăсенчи суйлавне иртерни, профорганăсенчи йĕртсе пырас ĕçе Ленин—Сталин парти ĕçĕшĕн пĕтĕм вăйне хурса ĕçлекен партири тата партире мар болъшевиксем хутшăнни тĕп вырăнта тăрать. Суйлав вăхăтĕнче профсойуз членĕсем профорганăсенчен ĕçе йурăхсăр сынсене, троцкислă-бухăринла, буржуалă-национализла бандитсене, контрреволъюцилĕ тред-йунионисене тимĕр шăнăрпа шăйса тасатрĕç.

Анчах та профсойузсен ĕçĕнчи тĕп çитменлĕхе—профсойуз органĕсем хăйсен членĕсен массинчен уйăрăлса кайнине халĕ те тĕпĕрĕпех пĕтермен-ха. Çакна Профсойузсен Пĕтĕм Сойузри Тĕп Совечĕн VII-мĕш Пленумĕ хăйĕн решенийĕнче хыттăн палăртса хăварчĕ. Халĕ те профсойуз организацисенче профсойуз демократине пăсникем, профсойуз членĕсен нушисем çине чиновникле-бюрократла пăхникем пур. Профсойузсем пурăнмăли çуртпĕр тăвас, столовăйсем, магазинсем ĕçĕсене лайăхлатас тĕлĕшне пачах ĕçлеме пăрахни, массăлă контроль ĕçне начăрлатни, обкомсем, завкомсем, месткомсем хăйсен ĕçĕсем çинчен членсене отчотсем туса паманни—çаксем пурте профсойуз организацисен ĕçĕнчи пысăк çитменлĕх пулса тăрăççĕ.

Çапла, Куславкка комбинатĕнчи рабочисем столовăйри, магазинри пысăк çитменлĕхсем çинчен завкома жалобă параççĕ. Завкома столовăй, магазин ĕçĕпе интереслеме шăтаççĕ. Анчах завком рабочисен шăтавĕ çине сăвăрăнса та пăхмасть. Профсойуз членĕсене хутшăнтарса магазин, столовăй, сутуилĕ организацин ĕçĕсене мĕншĕн тĕрĕслесе тухас мар? Мĕншĕн столовăй пуçлăхне, магазин пуçлăхне рабочисен пухăнăвне отчот тутарса, вĕсен ĕçĕсене критиклесе мар? Рабочисем шăтавне пурнăçа кĕртесси завкомăн ни хиçеплĕ ĕçе пулмать.

Профсойузсен рабочисем пурăнăн çуртăрсене лайăхлатас ĕнĕне ĕçлемелех, ачасен сачĕсене йăслесех ĕçĕсене тĕрĕслемелех. Çапла пулăн те пирĕн профорганăсем çак ĕçсенчен айкка тăрăççĕхех. Рабочисен-куçтуррăна йăла условиссене лайăхлатассишĕн тăрăшасси профсойузсен ни хиçеплĕ ĕçĕ пулăн те, нумай профсойуз организацисем çав ĕçсем çине тимĕр пăхăççĕ. Çĕмĕрлери комбинатра, Канашри вакуисем йăсакан савăтра рабочисем çăкăршăн черет тăни, магазинсенче чи кирлĕ таварсем: сахăр, махорка, кĕрпе çукки,—çаксем ĕнтĕ профорганизацисем рабочисен пурнăçĕ çине тимĕр пахиние кăтартса параççĕ.

Профсойуз организацисен сутуилĕ организацисен ĕçĕсене: магазинсен, ларăксен, буфетсен, столовăйсен ĕçĕсене тĕрĕслесе тăма профсойуз членĕсене ăшшăн хутшăнтарма. Вĕсенче тасалăх, йĕркелĕх тăвассишĕн тăрăшмала. Çĕнĕрен тунă çуртсенчи хватерсене тĕрĕс валеçнине, государства йăçăсем, садсем, пурăнмăли çуртăрсем тума пана укçа-тенкĕне мĕнле расхутланине тĕрĕслесе тăрасси те профсойузсен пысăк ĕçĕ пулать.

Профсойузсен Пĕтĕм Сойузри Тĕп Совечĕн VII-мĕш пленумĕ рабочисен, служăщăшсен ĕçне сыхлас ĕçре техникăлă хăрушсăрлăх тăвас тĕлĕшпе профсойузсем сителĕксĕр ĕçленине палăртрĕç. Предприятисенче вентиляцисем начăр ĕçлени, рабочисем ĕçлекен вырăнсене лайăх çутатмани ĕç вăхăтĕнче рабочисен сывлăхне качăлатать, чылай чухне сурăланасси патне те илсе пырать. Профсойуз организацисен работчисемпе служăщăшсен сывлăхне сыхлас, техникăлă хăрушсăрлăх тăвас тĕлĕшпе нумай ĕçлемеле. Государствăпа савна валъăн пана укçа-тенкĕне хуçалăх организацисем мĕнле уса курнине профсойуз организацисен контроль тумала. Ĕç саккунне пăсна фактăсем çине тимĕр пăхассине пĕтермелех.

Профсойузсен производствăлă-массăлă ĕçне нумай лайăхлатмала. Халĕ нумай предприятисемпе учрежденисенче производствăлă канашлусем пулмаççĕ. Тĕслĕхрен, Шупашкарти тир çăран савăтенче 1938 çула кĕнĕрен вара производствăлă канашлусем пурĕ те 3 хут çеç пулса иртнĕ. Производствăлă канашлусем ĕçе организацилесшĕне, браксене, простойсене пĕтермелех, продукци пахалăхне лайăхлатма, стахановла ĕç метăчĕсене сармалех, кайа йăлакан работниксене мала тухма пулăшмала. Производствăлă канашлусене лайăх организацилесе иртересси—профсойуз организацисен куллен, чĕререн йăпратса тумали ĕçĕ.

Социализăмлă ăмăртăва, стахановла йухăма организацилесе сарса пыракси, ударниксемпе стахановĕсен йышне ӳстересси—профсойузсен тĕп ĕçĕ. Куславкка комбинатĕнче, Улятăрти вăрман савăтĕсенче стахановĕсен йышне ӳсменни—профсойуз организацисем хăйсен хисеплĕ те чаплă ĕçне манни çинчен калămасть ни Парти Тĕпкомĕ: стахановла йухăман вăйă вăл массăлă пулăнче, тесе кăтартса паннине профсойуз организацисен йалан асра тытса ĕçлемелех.

Профсойуз ĕçĕнче ĕçлекенсене болъшевикла воспитани парасси халĕ те хĕсĕк вăрăн пулса тăрать. Профсойуз организацисен активĕ болъшевисăмпа хĕсăпаллантарас тĕлĕшпе çине тăрса ĕçлемелех. Çак ĕçре ПСК(б)П историн Кĕске курсне вĕренесси тĕп вырăнта пулмала. Болъшевисăма вĕренмессĕр, йăна алла илмессĕр профсойуз членĕсен нумай мĕлйунăлă массине йĕртсе пыма çук.

Профсойуз организацисен умĕнче пысăк ĕçсем тăрассĕ. Профработниксен болъшевисăма вĕренмелех, массăна тачă сыхăну тытмала, вĕсен ыйтăвĕсене шăтăвĕсене пĕлмелех, профсойуз членĕсемшĕн тăрăшмала.

Совет профсойузĕсен Парти Тĕп Комитечĕн февралъ мартри тата йăнăварти Пленумĕсен решенисене пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе çине тăрса ĕçлемелех. Профорганăсенчен тăшмала етемсене пĕр çын хăварничен тăпăлтарса пĕтермелех, тăшмансен сăтăрăн ĕçсен йулашкисене пĕтересситшĕн кĕрешĕпе пĕтĕм профсойуз членĕсен массине активлăн хутшăнтармалех.

Çак ĕçсене тăрăм-сăвăт комитечĕсемпе вырăнти комитетсен пĕтĕм хастарăйхна туса пымала. Членсен активлăхĕ çине тăвăнса, болъшевикла критикăпа самокритикана йалăн сарса ĕçлесен, профсойуз организацисем хăйсен ĕçне Ленин—Сталин парти хушнă пек тутăр, вĕсен ĕçĕсене критиклесе мар? Рабочисем шăтавне пурнăçа кĕртесси завкомăн ни хиçеплĕ ĕçе пулмать.

Профсойузсен рабочисем пурăнăн çуртăрсене лайăхлатас ĕнĕне ĕçлемелех, ачасен сачĕсене йăслесех ĕçĕсене тĕрĕслемелех. Çапла пулăн те пирĕн профорганăсем çак ĕçсенчен айкка тăрăççĕхех. Рабочисен-куçтуррăна йăла условиссене лайăхлатассишĕн тăрăшасси профсойузсен ни хиçеплĕ ĕçĕ пулăн те, нумай профсойуз организацисем çав ĕçсем çине тимĕр пăхăççĕ. Çĕмĕрлери комбинатра, Канашри вакуисем йăсакан савăтра рабочисем çăкăршăн черет

Чехословакири лару-тăру

Хеб районĕнчен çарсене илсе кайаççĕ. Прагăри демонстрацисем

Прагăран пĕлтерĕç тăрăх, ыран октябĕрĕн 1-мĕшĕ тенĕ чух çĕрле Кăнтăр Чехи районĕнчен —Мӳнхенри конференци решенийĕпе тăрăх Германи аллине куçмала тунă районсенчен (Австри чиккисемпе йунашар районсем) çар чăçĕсене, государствăпа пурăнăçсене тата граждăнла халăха унтан илсе кайма пуçланă. Ку ĕç самайах лăпкă пулса пырать. Хӳтлехсĕр тăрса йулакан çĕршер çемйесем Прагăна пырассе. Çавăн пекех Хеб районне те çарсенчен, халăхран тасатма пуçлана. Вăл район Судет облаçне кĕрет, унта Германи çарĕсене октябĕрĕн 3, 4, 5-мĕшсенче илсе пырассе.

Берлинран пĕлтернĕ тăрăх, октябĕрĕн 1-мĕшенче 14 сехетре Германи çарĕсем Гелфенбергпа (Австри ĕнчен) Финстерау хушшинче Чехословакăн чикки урлă каçнă тата Мӳнхенри килĕшӳре çентăбĕрĕн 29-мĕшенче палăртса унăн № 1 участкăна йышăнма пуçланă.

Çентăбĕрĕн 30-мĕшенче Прагăра куйĕпех массăлă демонстрацисем —Мӳнхенри конференци Чехословакине татăк-татăк туса вакласси çинчен йышăннă решенине хирĕç протеслекен демонстрацисем пулса иртнĕ. Пиншер çынсем хула урамĕсем тăрăх ишăн йалăвесем йăтса пынă. Вăцлов площăдĕнче темиçе пин çын пухăннă. Правительства территорийĕпе уступкăсем пама килĕшни çинчен пĕлтерсен, демонстрацине пухăнăсенчен нумайĕшĕ йĕрсе, çухăрсах макăрса йăнă.

Демонстрантсем: „Тĕп пуллăр капитулъантсем!", „Агрессăрсене пулăшакансене—Франципе Англине намăс та машкал!" текен лозунгсем çырса хунă плакатсем йăтса пынă.

Полици хулан тĕп урамĕсене хупăрласа пӳлсе тăнă, демонстрантсене президент резиденцийĕпе правительства учрежденийĕсем патне йăмасăр чарса тăнă.

Чехословакин премйер министрĕ генерал Сыровы радио тăрăх хыпăха чĕнсе сăмах каланă, ăна „хăйĕн хурлăхне, чун ыратнине çентерме тата çĕнĕ чикĕсемпе государствăн малашлăхне аванрах тума пулăшу пама" чĕнĕ.

Çар главнокомандуйушчийĕ генерал Крейчи приказ каларăма, çав приказра вăл çара „канăçла пулма, лайăх чăмăртанса пĕтĕççе тăма" чĕнет.

Чехословаки правительствин икĕ членĕ — портфельсĕр министрсем Зенкел (Прагă хули пуçлăхĕ) тата Буковский Чехословаки правительствин Мӳнхенри килĕшĕве йышăнине хирĕçлесе, отставкăна тухна. (ТАСС).

Агрессăрсемпе вĕсене пулăшакансен малашнехи планĕсем

Колонисене çĕнĕрен валеçесси çинчен Гитлĕрпа каласнă чух, Англи премйер-министрĕ Чемберлен ку ыйтăва татса парас ĕçе хăналанăçĕнчи державăсем хушшинче сывлăш пакчĕ тăвассипе çыхăнтарса йăлантарнă. Лондăнра: „Ку ĕçре парнесем памала пулса тăракан держава пĕртен-пĕр Британи империйĕ çеç пулма тивĕçлĕ мар: Франци, Бельги, Голланди тата Португали те ку проблемăна татса парас ĕçе хутшăнма тивĕç, кун хыççăн вара çавăн пекех Инçет-Хĕвелтухăçĕнче Китай çинчен тăракан ыйтăва та йĕркелесе йăма пулать", тесе шутлаççĕ.

Франци пичĕçĕ çапла пĕлтерет: Вăтаçĕртри тинĕс проблеммине йĕркелесе йăрас шутпа çывăх вăхăтрах Англи, Италя тата Франци представительĕсен канашлăвĕ пулать.

Англин тинĕс министрĕ отставкăна тухнă

Англин тинĕс министрĕ Дафф Купер отставкăна тухнă. Чемберлен патне çырнă хăйĕн сырăвĕнче Купер: ăна отставкăна тухма хушнă сăлтав вăл—„Англин халăхĕ правительстви ĕçе кĕртсе пыракан тата малала ĕçе кĕртсе пырас тулашри политикăпе вăл пĕтĕмпех килĕшмесĕр тăнă" пулнине тӳрех калăнă.

Дафф Куперăн отставкине Чемберлен йышăннă.

(ТАСС).

Чехословаки правитĕлстви Полъшă уļтиматумне йышăннă

Çентăбĕрĕн 30-мĕшĕнче, çурçĕр тĕлĕнче çĕрле Полъшăн Прагăри посланникĕ Чехословаки правительствине уļтиматум панă, унта—Полъша правительстви Чехословаки Силезин тата Словакин чылай районĕсене Полъша аллине хăлех памалăн ыйтнă. Куна пĕрлех, Полъша пĕтĕм тĕрĕлĕн инкĕлне контроле ĕçлеме пуçланă.

Полъша хăйĕн аллине илес текен районсем Чехословакире. Пысăк индустрилĕ центрсем пулса тăраççĕ.

Йулашки пĕлтерӳсем тăрăх, Чехословаки правительстви Полъша уļтиматумне йышăннă. Районсен перремĕш ушкăнне (Тешин) евакуаци тума пуçланă.

Женевăри дипломатилĕ сынсен шухăшĕпе, Полъша Чехословакине уļтиматум тăратни вăл—Чехословаки государствине пĕтĕмпех пĕрсе лартма условиссем тăвас тĕлĕнне Гитлĕрăн малтанах шухăшланă тата вăл организацинленĕ провокацинĕ пулса тăрать.

Германи фашисĕсем туртса илнĕ Австри территорийĕнче, Словакине Чехословаки государствинчен уйăрас шутпа, кунта пурăвакан „словаксен йухăмне" организацилессе.

(ТАСС).

Чехословаки правитĕлствин саккунĕсем

ПРАГĂ, çентăбĕрĕн 30 мĕш (ТАСС). Çентăбĕрĕн 29 мĕшĕнче Чехословаки правитĕлстви чылай çĕнĕ постановленнесем пичетлесе каларăç. Сăмахран, пурне те тивĕç ĕç повиннăçĕ тăвасси çинчен постановлени пичетленĕ. Влаçăн вырăнти органĕсене тырпуля, çĕрулинпе хĕрлĕ кăшмана пуçтарма, çăвăн пекех йăлтăçалăхĕнчи кĕркуннехи ыйти ĕçсене тума та çамрăкшне-ваттине пăхмасăрах мобилизăци тума ирĕк панă. Тепĕр постановленипе — Чехословакири, çăвăн пекех йăт çĕршывсенчи пăлтăна тата хăклă хутсене йăт çĕршывсене кăларма чарнă. Кунпа пĕрлех тата вăрçă хăрушлăхĕ вăхăтĕнче чукунçăн транспортне йĕртсе пырас полномочисене çăран вĕрховнăй главнокомандуйушчине парасси çинчен те саккун кăларнă. Верховнăй главнокомандуйушчи чукунçăсемпе усă курасси, граждăнла турттарусене чакарасси, расписанисене ӳлăштарасси тата мт. çинчен распоряженисем кăларма пултарать.

Китайри вăрçă

Центр Китайра йулашки кунсенче Китай çарĕсем йăпăнăçсене пысăк сийенсем кӳнĕ. Цзйцзйянран кăнтăр-хĕвелăнăç йĕннерех йăпăнĕçсем китайĕçсемпе çăпăçса 5 пин çынна çити вилсе тата аманса пĕтнĕ.

Цзйцзйан—Наньчан линийĕ çинче йăпăнĕçсем 1 пин çынна йăхăн пĕтнĕ. Çăран пекех Нанькан районĕнче те Йапони çарĕсен пин çын ытла вилнĕ. Китайĕçсем 600 винтовка, 32 пулемет, нумай вăрçă хатĕрĕсем туртса илнĕ.

(ТАСС).

Лигă наци Совечĕн çеççийĕ хупăннă

Лигă наци Совечĕн çентăбĕрĕн 30-мĕшĕнчи ларăвĕнче Китай правительстви Лигăна чĕнсе калана йыту тăрăх тунă доклада пăхса тухнă. Докладра çакна палăртнă: Лигă пленумĕ иртнĕ çултах Йапонии Китайри вăрçă ĕçĕсене саккунсăр тесе йышăнчĕ. Докладра çакна кăтартса панă: Лигă уставĕн 16-мĕш статйинче пăхнă ĕçсене халăхи вăхăтри условиссенче ĕçе кĕртме пулать, Лигă членĕсем иртнĕ çулти пленумăн решенийĕсем тăрăх çеç мар, вĕсем тата 16-мĕш статйара пăхнă ĕçсене хăйсем тĕллĕн туса пыма пултараççĕ.

Китай делегачĕ Веллингтон Ку хăйĕн сăмахĕнче çапла калана: Лигă наци Совечĕ „халăхи вăхăтра 16-мĕш статйаран тухса тăракан обязательствăсене пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе Лигă членĕсен пĕр-пĕринпе килĕшсе ĕçлеесине организацилеме пултарайман. Китай правительстви шанса тăрать: ситес вăхăтрах пĕр-пĕринпе килĕшсе ĕçлессине тума пулать, унччен вара Лигă членĕсем 16-мĕш статйана хăйсем тĕллĕн пурнăçа кĕртсе пырĕç".

Англи, Франци, Швеци, Белъги тата Латви представительĕсем хăйсен сăмахĕсенче вĕсем хăйсен обязательствăсене пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе нимĕн те тума шутламанни çинчен пĕлтернĕ.

Çакăн хыççăн Литвинăн йулташ сăмах тухса калана. Вăл:

„Епĕ Китай представительне çакна каласшăн: кунта тăратна доклад унăн килĕшӳле пулманнине епĕр те ăнланатăп, унпа пĕр шухăшлă пулатпăр. Çак доклад Китай Лигă наципен кĕтме пултарнине тивĕçлĕ мар пирки епĕ унпа килĕшетĕп. Кун пек докладсемпе агрессăрсене тытса чарма çук тата агрессине те чарма çук",—тенĕ.

„Манăн правительствă,—тесе каланă малала Литвинăв йулташ,—çак докладра каланăнчен нумайрах тума тата коллективлă ĕçсенче хутшăнса ĕçлеме" хатĕр пулнă пулĕччĕ, вăл ĕçсем Лигă наципе Китай умĕнче хăйĕн мĕнпур обязательствисене пурнăçа кĕртме май панă пулĕччĕç".

Йапонĕçсем çинна вĕлерекен газсемпе усă курнă йăту тĕлĕшпе Лигă Совечĕ „комитет 28" тенĕ çĕре кĕртнĕ государствăсене, Китайра официалла представительсем пур государствăсене ку ыйтăна сăнаса вĕремне хушнă.

Йулашкинчен Испани правительстви йăт ĕçершывсен" бойецĕсене республикă çарĕнчен каялла чĕнесе илессине тĕрĕслесе тăма пĕтĕм тĕнчери комиссине тавасси çинчен каларса тăратнă ыйтăвне пăхса тухнă. Ун пек комиссăн йăмала тунине тата вăл комиссăн составне Англи, Франци тата Иран представительĕсене кĕртнине Совет ырлана.

Çакăн хыççăн Лигă наци Совечĕн çеççийĕ хупăннă.

(ТАСС).

Заволжйĕри çеçен-хирсенчи пуйан пурнăç

Патша саманинче заволжйĕри хресченсен пурнăçĕ йăвăр пулна. Тырă ăнса пулнă çулсенче те тăраначчен сийенмен. Николайевскин Земски управăн агрономĕ пулнă Панфилăв 1912 çулта çапла çырнă:

„Кăçал тырăсем лайăх. Анчах та хресченсен государствăна тата кулаксене памали парăмсем питĕ те пысăк. Вăл парăмсене сапланă хыççăн нумайăшĕ хресченсен тырă çимелĕх те ăулмасть".

Панфилăв шутланă тăрăх, ĕлĕк Николайевски вулăсĕ пулнă йăлсенче продовольствия вăлъăн 179.226 пăт тырă çитмен. Ултă вулăсра пурĕ те 433 çĕйăлкă çеç пулнă, вĕсем те кулаксен кăна пулнă.

Халĕ Заволжйĕ йăлĕсенче пĕтĕмпех урăхла. Колхозри пурнăç кулленех пуйăнланса, куçтурланса пырать. Кăçалхи çул çеç Ивантеевка районĕнчи (Саратăв облаçĕ) колхозсем хуçалăх тата строительство материалĕсем 456 пин тенкĕлех илнĕ. 278 пин тенкĕлех йăлхуçалăх машинăсем илнĕ, вăл шутран 31 автомобиль.

Колхозсенче строительства ĕçе сарăлать. „Правда" колхозра выльăхсем вăлъăн темиçе вите, гараж-сем тата арман вăлъăн двигатăл илнĕ. „Заря" колхоз механизăмсем вăйĕпе ĕçлекен арман тата гараж тăвать.

„Октябĕрĕн 12-мĕш çулĕ" колхозра икçĕр çын вырнаçма пултаракан залăлă чаплă клуб туса лартнă.

Иртнĕ çулта районра ĕçкунĕ пуçне пĕр пăт ытла тырă валеçе пана пулнă. Кăçалхи çул Калинин йăчĕне тăракан колхозра тата хăшпĕр ытти колхозсенче аванс шучĕпе çеç ĕçкунĕ-пуçне 6-шар килограм тĕштырă уйăрса панă.

Çак çулти сакăр уйăх хушшинче районра колхозниксем 560 велосипед, 380 патефон, 650 касăе сехечĕ, 60 çĕвĕ машини туйаннă. Кооперацин колхозниксене икĕ мĕлйун тенкĕлех ытла мануфактурă, çĕленĕ туттăр, атă-пушмак, трикотаж, тăйăнса лармали пукансем, тимĕр кравачсем сутнă.

(ТАСС).

Колхозра пĕтĕм пӳртсене çĕнĕрен тунă

Калинин облаçĕнчи Нелидăвск районĕнчи „Правда" колхоза 7 çул каялла организацинленĕ. Çак вăхăт хушшинче колхозри пур çемйесем те хăйсен пӳрчĕсене çĕнĕрен, хулари пӳртсем пек туса лартнă: çулĕ, уйăрăм пулĕмсем. Кашни пӳртрех—лайăх сĕтел-пукансем, çĕвĕ машинĕ, патефон. Пур колхозниксем те хăçатсем, журналсем çы-

рăнса илеççĕ, вĕсен хăйсен библиотекисем пур.

67 çулхи Ильйа Андрейĕвич Деренков пурнăçĕн те лайăхрах çурт туса лартнă, унăн çемйинче пурĕ 11 çын. Пӳртĕнче 6 пӳлĕм, кухньă. Пӳрт йĕри-тавра çырла-улма сачĕ лартса тухнă.

(ТАСС).

„Родина" самолъот çинчен пĕлтерни

Октябĕрĕн 1-мĕшенче „Родина" самолъот ăстине тупаймăн. Ана халĕ те шыраççĕ-ха.

(ТАСС).

„Епĕр тăшмана çапла кĕтсе илетпĕр:

„Епĕр миршăн тăратпăр тата мир ĕçешĕн ĕçлетпĕр. Анчах епĕр пире йăпăнăсенчен хăрамастпăр, вăрçа чĕртсе йăраканнисем çапла çине çапиннех ответ пама хатĕр тăратпăр"

(И Сталин).

ĕлĕк те çĕмĕрнĕ, хăш те çĕмĕртетĕр, малала та çĕмĕртетĕр!

О. Куçникова Н. Дмитриĕв укçинчĕ („Пресслапш")

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

ПСК(б)П райком секретарĕсен канашлăвĕ

Октябĕрĕн 1-мĕшĕнче Шупашкарта райком секретарĕсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлура райĕствком председателĕсем те пулчĕç. Канашлу республикире хуçалăхлă ĕçсем мĕнле пынине пăхса. тухса, сăвка палăртрĕ: чылай районсенче аван çапас ĕç кайа йулса пырать. Ĕлпеç районĕнче аван çапас плана 47 процент, Çĕрпӳ—40 процент çеç тултарнă. Апашри колхозра (Шупашкар районĕ) аван çапнă çĕрте ик-виç çын çеç ĕçлет.

Кĕрхи çĕртме тăвас ĕç те питĕ начар пырать. Пайăнхи куна кĕрхи çĕртме тăвас плана 20 процент кăна тултарнă. Уйрăм районсем чăтма çук йăпăх ĕçлеççĕ. Çĕртме тăвас плана Тăвай 6 процент, Çĕмĕрле — 7 процент, Çĕрпӳ 4 процент çеç пурнăçланă. Чылай МТС-сем, колхозсем ку паха ĕçе хакламаççĕ. Трактăрисене ĕçукçи тӳлемеççĕ, вĕсене социализмăлă ăмăртăва хутшăнтарман. Колхозсем лаша вăйĕпе çитĕлеклĕ усă курмаççĕ.

Хатĕрлев халăх комиссариачĕн уполномочĕнийĕ Митков йулташ пĕлтернĕ тăрăх, хăшпĕр районсем халĕ те госуслугăвана тыр тăратса çитермен. Натурплатă пăрас плана та 61 процент кăна тултарнă. Аш-какай планне 63 процент, сĕт-çу планне 62 процент, çăм хатĕрлес плана 83 процент кăна тултарнă. Канашлу хатĕрлев халăх комиссариачĕн уполномочĕнийĕ хăйĕн ĕçне урăхлатса çĕнетменнине палăртрĕ. Вырăнсенче массăлă-янлантарулă ĕçе йĕркелемен.

Республикре финанс планне тултарас ĕç кайа йулса пырать. Сĕнтăвĕрĕн 20-мĕшĕ тĕлне финанс планне 66,8 процент кăна тултарнă. Ку ĕçре Çĕмĕрле, Йĕпреç, Канаш, Кувакка районĕсем республикăна кайăла тӳртса пыраççĕ: Çав вăхăтрăх Шăнкăртам 123 процент, Кувакинă 100 процент, Тăвай 101 процент тултарнă. Ку районсенче массăлă ĕçе лайăх йĕркеленĕ.

Канашлу Шупашкарпа Канаш хушшинчи чукунçул строительстви ĕçене хытă интересленĕ. Чукунçул строительствине октябĕрĕн 1-мĕшне туса пĕтермеле пулнă. Пайăнхи куна строительствă ĕçне пĕтĕмне те 65 процент кăна пурнăçланă. Вăл шутран çĕр ĕçне 96 процент, кĕперсĕм тăвас ĕçе 97 процент, пассажирсен çурчĕсене тăвассине 13 процент, электростанци тăвас ĕçе 22 процент, складсене тăвассине 11 процент пурнăçланă. Хăшпĕр ĕçсене тума та тытăнман. Ишлей станцинчи 32-мĕш №-лĕ çурта тата икĕ пурăнмали сурт туса пĕтермеле пулнă. Вĕсене халĕ тума тытăнман. „Материал çук, работниксем çук" теççĕ чукунçул строительствин управленинче ĕçлекенсем, анчах пур ĕç вăйĕпе те кирлĕ пек усă курмаççĕ. Çĕрпӳри сурт-сене тумăли материалсене Куславкка комбиначĕн хатĕрлемеле. Анчах ку материалсене вăхăтра хатĕрлес ĕçпе Куславкка комбиначĕ те, чукунçул строительствин началăникĕ те кирлĕ пек интересленмеççĕ.

Чукунçул строительствине ерухра туса пĕтерменнинн пĕр сăлтавĕ—ĕç вăйĕ ситменнинче. 49-мĕш километрта 500 çын, 76-мĕш километрта 100 çын ĕçлемеле. Кунта пĕтĕмпе 7 çын çеç ĕçлеççĕ. Çĕрпӳ станцине туна çĕрте штукатурсем, кăмака тăвакансем çитмеççĕ.

— Чылай районсем чукунçула пĕтĕм республикăн тумала" тенине манса кайнă. Вĕсем чукунçул строительствине ĕç вăйĕ тăратас тĕлĕшпе ĕçлеме пăрахнă. Шупашкар районĕнчен 530 çын ĕçлемеле, ĕçлекенсем 146 çын-çеç. Трак районĕнчен 166 çын, Ишлей районĕнчен 159 çын çеç ĕçлеççĕ. Строительствăра 18 çултан кĕçĕннисем пĕр тата 50 çултан иртнисем ĕçлеççĕ.

ПСК(б)П Обкомĕ йышăннă тăрăх, комсомол Обкомĕн чукунçул строительствине 1000 комсомолец памала пулнă. Пайăнхи куна 23 комсомолец кăна ĕçлет.

— Иккĕмĕш участкăна 1.700 рабочи тата 700 лаша парсан, епĕр 2-мĕш участкăри строительствă ĕçне 10 кун хушшинче туса пĕчĕрме сăмах пăраттăр,—терĕ Качанăв йулташ.

Артемьев йулташ тухса калать тăрăх, строительствăра рабочисен ĕç условисем начар, столовăйсем йăпăх ĕçлеççĕ, çăкăрпене тачка пĕçереççĕ, суту-илӳ ĕçне организацилемен.

Канашлу чукунçул строительстви ĕçне туса пĕтерессине хăвăртлатас тĕлĕшпе татăкăл решени йышăнчĕ. ПСК(б)П райкомĕсен пĕрлемĕш секретарĕсене, райĕствком председателĕсене 10 кун хушши йăтăрласа чукунçул строительстви ыйтăвĕсемпе ĕçлеме хушрĕ. Çак вăхăтра ПСК(б)П райком секретарĕсен чукунçул строительстви кайса, партилĕ-политикăла ĕçе вăйлатма йама пулăшмала.

Комсомолĕцсен вĕренĕвĕ

Çĕрпӳри фельдшĕрсен шкулĕнчи комсомол организацийĕнче комсомол пуçламĕш организацийĕсен секретарĕсемпе комсоргсен суйлавне иртересси ĕçченсен ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕ йышăнăнă постановлениене сӳтсе-явăрĕç. Тата каши группăрах комсомолĕцсем суйлава иртермели инструкцине тĕплен паллашаççĕ. Суйлава хатĕрленĕ май шкулта политикăлă агитацине анлăн сарса пыраççĕ.

Политкружоксене йĕркелĕн ĕçлеме пуçларĕç. Шкулта политпрамăтăна вĕренме тăвата кружок, партине историне вĕренме тăвата кружок йĕркеленĕ. Парти историне вĕренмели кружокенче 86 комсомолĕц вĕренмеле. Кружоксене ПСÇЛКС райкомĕ уйăрса пама пропагандиссем йĕртсе пыраççĕ. Уйрăмăнах Çĕргейĕв Йăкăв комунизм йĕртсе пыракан кружок йĕркелĕ ĕçлет. Вăл урока тĕплĕн хатĕрленсе пырать, кĕске конспект çырать, çĕнĕ хăвăртсене, илемлĕ литературăна усă курать. Политкружокенче вĕренме сойузра тăман студентсене те йăвăрташă.

К. Михайлăв.

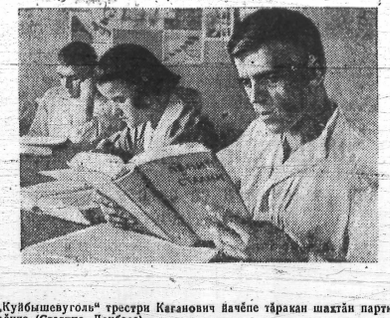

„Куйбышевуголь" трестри Каганович йăчĕне тăракан шахтăн парткабинетĕнче (Сталино, Донбасс).

УКЕРЧЕК ÇИННЕ: Шахтăри комсомолĕц-агитаторсем (сылтăмран сулахайăлла) М. П. Ковалев, Н. А. Секретарук тата А. И. Степаненко йулташсем халăх хушшинче заыатлисем пĕтĕрме хатĕрленеççĕ.

Б. Виньямс фото-укерчĕкĕ (Сойузфото).

Партилĕ-политикăлă ĕçсене вăйлатмала

ПАТĂРЬЕЛ. („Чăваш Коммунĕ" корр.). Районра май уйăхĕнчен вара парти членне куçма тата парти кандидатне кĕме 31 çын заявлени пана, вĕсенчен кандидата 10 çын илнĕ, парти членне 3 çынна куçарнă. Районри çутĕç тата çĕрĕç пайĕсем çумĕнчи пуçламĕш парторганизацисем 5—6 çынна пертине илме хатĕрленĕ, анчах ку ĕçе тĕплĕн туса пыман пиркийĕсем ĕç вăрăма тăсăлса кайнă. Сăкăтри тата Çĕрпӳленчи парторганизацисенче пĕрер заявлени кăна пулнă. Верховнăй Советсен суйлавĕнчи активист, агитатăр, учитĕл Акчурин заявленийĕ, ăна рекомендацисем тупма пулăшман пиркийĕсем, Çĕрпӳел организацийĕнче темиçе уйăх хушши выртăç. Партине çĕнĕрен илнисемпе ĕçлессине организацилемен, вĕсене ĕçе йăвăçтарман, сочувствуйушисемпе ĕлемеççĕ.

Пуçламĕш парторганизацисем ĕç планĕсене пурте хатĕрлемен, пухусене иртерме начар хатĕрленеççĕ (районри сутĕç тата çĕрĕç пайĕсем сумĕнчи организацисем), пухусем хăй те кирлĕ активлăхпа иртмеççĕ.

Парти вĕренĕвĕ иĕлӳ—август уйăхĕсенче пулман. Халĕ парти райкомĕ ку ĕçе хускатса йăна кирлĕ ĕçсене туса иртерĕç, анчах хускану сахал-ха. Çака вăл парти райкомĕ хăйĕн йăланăхи ĕçпе сахал ĕçленинчен, решенисем мĕнле ĕçе кĕрсе пынине тĕрĕслеменрен килнĕ. Парти райкомĕ 1938 çулта парти вĕренĕвĕ ыйтăвнеултă хутчен „сӳтсе-явăма" кăна ĕлкĕрни вăл ситĕлеккĕр.

Районра политикăлă агитацин ĕçне вăйсăрлатнă. Политикăлă агитаци ĕçĕ, партилĕ-массăлă тата партин шалти ĕçĕ районри организацире ситĕлеккĕр пулса пырать пулсан, районра хуçалăхла ĕçсем нумай йĕнпе начар пулса пынинчен нимĕн те тĕлĕнмели çук.

Ник. Пушкин.

Илнĕ обйазатĕлствăсене пурнăçа кĕртетпĕр

Тури Пӳртлĕри (Турхан районĕ) „Ударный" колхоз сумĕнчи пуçламĕш организацийĕнче комсомолĕцсем комсомол 20 çул тултарнă уйăна хатĕрленĕ май илнĕ обйазатĕлствăсене пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Вĕсем колхозра лайăх пример кăтартса ĕçлеççĕ.

Комсомолĕц Унтин Семен Асăл Арапуçĕнче вăтам цикулта „отличнo" вĕренет. Çавăн пекех комсомолĕц призывник Унтин Йегор та кăçал тырăсене пухса кĕртес ĕçре тăрăшса ĕçлерĕ. Вăл ыраш акнă чухне пĕр кун сиктермесĕр ĕçлесе, хăйĕн ĕç нормине 150—175 процент тултарса пычĕ. Кăçал трахоман сывалса хăпăр хамăран йăуратнă Совет Сойузĕн чикине сыхлама кайма йăрăхлă пулчĕ.

Иван Лапшин.

Комсомол йышĕ ӳсет

Вăрман Йĕнешпи (Шăхасан р.) „Ирĕклĕх" колхоз сумĕнчи комсомол пуçламĕш организацийĕнче çамрăксем хушшинче лайăх ĕçлет. Комсомол организацийĕнче ку таранччен 21 комсомолĕц пулнă. Организацин лайăх ĕçленине пуля çак кунсенче комсомол ретне çĕнĕрен 7 çамрăк кĕчĕç. Йалти çамрăксен чен комсомола кĕме хатĕрленекенсем татах та пур.

Комсомолĕцсем 1939 çулхи ăнăр уйăхĕнче пулăкан перепиç çинчен сӳтсе-явăрĕç. Вĕсем тата ситĕннисем хушшинче хут пĕлменлĕхе пĕтерес ĕлпеç ĕçлеççĕ.

И. Бычков.

Пирĕн хулăсемпе район центрĕсем

Йетĕрне икĕ тапхăрта

1917 çулччен ку хула—мещенсен хули пулнă. Нимĕнле илемлĕх те пулман кунта. Хулăра 4 чиркӳ пулнă. Вăл чиркӳсене 5 поп, 3 дийакăн, 3 псаломщик ĕçлеснисси пуçĕсене тĕн сĕрмĕне антрата пурăнна. Чиркӳсенчен инçе мар Таланчĕк, Ашмарин, Мордвин купеçсен чул çуртĕсем ларнă. Пĕтĕм хулинче 22 купеç шутланнă. Хула сывăхĕнчи çĕр çурри ытла помещиксен аллинче пулнă. Таланчĕк помещик—купеç, вăлах савăт-хуçи, Йетĕрне хулинне хăй аллинче тытнă. Уйăса кĕрекен йăлсенчи хреченсене те вăл хăйне пăхăнтарса тăнă. Хулă халăхĕне йăл халăхне хĕсĕрленĕ, ним айăпсăр хĕненĕ, тарăхтарнă. Çакăн пекех кунта вăрман промышленникĕсем те пурăннă. Бурашниксăр вăрман промышленникĕ—уйĕсри вăрмансен хуçи пулнă.

* * *

Октябĕрти Асăл революцин хыççăн пирĕн çĕршывра телейлĕ те савăнăслă пурнăç пуçланчĕ. Йетĕрне хули те таланчĕсемпе ашшисенченех, ĕççыннисен йăуне ĕçне тата ытти сĕлĕхсенчен, пуçламне помещиксенченех, вăрман промышленникĕсенчен тасалса, уçă сывлăппа сывларĕ. Хула çĕнелсе урăхланчĕ. Ĕççыннисен пуçне тĕн сĕрмĕне антратакан чиркӳсем выраннe, çĕнĕрен шкулсем, куçтурăлă çуртсем туса лартрĕç. Чиркӳ выранне çĕнĕрен тунă виçĕ хутлă çуртра — профтехникă шкулĕнче тăвăттăмĕш çул ĕнтĕ социализмăлă çĕршывăн телейлĕ ачисем техникăна вĕренеççĕ. Тепĕр чиркӳ çуртĕнче ҫулари ĕççыннисем вăлăн электростанци тунă. Халĕ тата хупнă тепĕр чиркĕве сӳтсе, куççăрсене вĕрентме икĕ хутлă шкул тăваççĕ.

Хулара кинотеатр пур. Кунта 1936 çултанпа каласакан кино-картинăсем кăтартаççĕ. Халăх куçтурăлăхĕ-куллен кун ӳсет. Самрăксем пурте шкулсенче вĕренеççĕ. 1926 çулта хулара хут пĕлмен çынсем 2173 шутланнă пулсан, халĕ пурте хут пĕлеççĕ.

Октябĕр революцинчен ку хулара реваньăй училищăпа тата хĕрарăмсен гимназийĕнче çеç пулнă. Вăл шкулсенче пуçлемпе куласкан, уçламçăсен ачисем вĕреннĕ. Халĕ кунта пуçламĕш шкулсем 2, тулăнмар вăтам, вăтам, çитĕннисен вăтам шкулĕ, йăлхуçалăх техникумĕ, педагогикă училищи пур. Ку шкулсенче 72 учитĕл, вĕренекенсен йышĕ 1600 çынран та иртет. Шкулсенче ĕççыннисен ачисем вĕреннеççĕ. Вĕсем агрономсем, учитĕлсем, техниксем пулса тухаççĕ.

Асăннă шкулсемсĕр пуçне, кунта районри колхоз шкулĕ те пур. Колхоз шкулĕ çулсеренех район валăн тĕрĕлренех йăлхуçалăх специалисĕсене вĕрентсе хатĕрлет. Кăçал выльăх-чĕрлĕхсене пăхакан специалиссем 17, бригадирсем 22 тата ытти сем те вĕренсе тухнă. Халĕ ку шкулра 32 çын вĕренеççĕ.

Хулари ĕççыннисем ĕç хыççăн кино курнисĕр пуçне, клубсеме библиотекăсене çӳресе хаçат-журналсем вулаççĕ, хăйсен пĕлĕвне ӳстереççĕ. Хула библиотекинче халĕ 26 пин ытла тĕрĕлрен кĕнекесем пур. Вулакансен йышĕ ӳсех пырать. Иртнĕ çулра хула библиотекинчен 2 пин çын тĕрĕлрен кĕнекесем илсе вулана пулсан, кăçал октябĕрĕн 1-мĕшне 4419 çын вулана. Ку хисеп ĕнтĕ хулари ĕçлушшисен куçтурăлăхĕ ӳснине кăтартать.

Сăр шывĕн çыранĕ хĕрринче мунча, сат, столовăй пур. Стадионран инçе мар магазинсем, столовăй, ресторан. Сăр шывĕн сылтăм ĕнче ҫу çапакан тата спирт саваçĕсем.

Хулана халĕ 1594 экземплăр хаçат-журналсем килеççĕ. 461 киле радио кĕртнĕ.

Хула халăхĕ телейлĕ пурнăç туса пана Сталин çинчен, сыхлăх çинчен, тăван çĕршыв çинчен çырнă йăрăсене йăуллать.

Халĕ хулари „ПСК(б)П Партин 17-мĕш сйесйĕ" колхозăн бригадинсем йăлхуçалăх ĕçĕсене пысăк йăнăслăхпа вĕçлеççĕ. Колхоз çĕрулми кăларса пĕтерет. Колхоз хĕрĕсемпе каччисем телейлĕ пурнăç йăррисене шăрантараççĕ. Хĕрсемпе тата каччăсемпе пĕрлех ватă карчăксемпе стариксем те ĕçре савăнаççĕ:

„Широка страна моя родная,
Много в ней лесов, полей и рек"...

тенĕ йăрă сасси ир пуçласа кăçченех хула çинче йăнăтаса тăрать.

„ПСК(б)П Партин 17-мĕш сйесйĕ" колхоз куллен кунах вăйăлланать. Колхоз йăтăлă выльăх-чĕрлĕхсем усрать. Хирте те суха пуçне, йăваç çӳресемпе ĕçлемеççĕ. Вĕсем выранне колхозăн асăл хирĕнче хурçа трактăрсемпе, комбайнсемпа ĕçлеççĕ.

Колхозниксем, рабочисем, служăжничсем пуйăн та куçтурăлă пурăнаççĕ. Вĕсем патефонсем, велосипедсем, гармăшсем т. ыт. те туйăнаççĕ.

Халăхăн пурнăçĕ йăла условийĕсем лайăхланнă май, хулари халăх йышĕ те ӳсет. 1926 çулта хулара 3.524 çын пулнă пулсан, 1938 çулхи йăнварĕн 1-мĕшне 4.681 çынна ситнĕ.

Н. Цветков.

Каран йалĕнче

Ĕлĕк, Октябĕрти Социализмăлă Асăл революцинчен, Каран йалĕнчи (Сĕнтĕрвăрри р-нĕ) хресченсенчен чылайăшĕ хура пӳртсенче пурăннă. Халĕ, колхоза кĕрсе, вĕсем пуйăн та куçтурăлă пурнăç çулĕ çине тăчĕç. Кăçал 9 колхозник çĕнĕ пӳртсем лартрĕç. Пӳртсем пысăк та çутă. Колхозниксем патефонсем, фотоаппаратсем, велосипедсем туйăнаççĕ. 20 колхозник çĕнĕ машине илнĕ.

Йалта куçтурăлă учрежденисем—пионер касси, шкул, вулав çурчĕ пур. Ситес çул „Хастар" колхоз клуб лартма шутлать. Тырпулсене пуçтарса кĕнĕ хыççăн, çамрăксем савăнăçла вечĕрсем туса иртереççĕ.

К. Орудин.

С. Алекçейĕв

Италипе Абиссини хушшинчи вăрçă пуçланни виçĕ çул çитрĕ

1935 çулти октябĕрĕн 3-мĕшĕнче фашисла Италин çарĕсем çурçĕр ĕнче Абиссини чиккипе урлă каçса, Абиссини халăхне хирĕç вăрçă пуçларĕç.

Ку ирсĕр вăрçăна Италин фашисчĕ 1935 çулти кĕркунне тăхçан малтанах хатĕрленнĕ. Октябĕр уйăхĕ тĕлне Абиссини кĕмĕлĕ вырăнсене 300 пинлĕ çар илсе пынă пулнă.

Абиссинири вăрçа 7 уйăх хушши тăсăлнă. Паттăр çапăçнă Абиссини çарĕ фашисла захватчиксене чылайăх сисĕнмеле çаннă. Çар техники ĕнĕпе кайа йулнă пулин те Абиссини Италин çарĕсене парăннан. Фашисла тискерлĕйĕкĕн иркĕçĕрех Вăтаçĕрти тинĕс урлă урса кайсах çĕнĕрен те çĕнĕ çарсем кăсарлата пулнă. 1936 çулти çуркунне тĕлнех Абиссинири фронтсенче 23 дивизи—пĕр мĕлйăуна яхăн çын, вĕсенчен 40 пин офицерсемпе унтер-офицерсем пулнă. Абиссинине вăрçма 450 пин винтовкăпа карабин, 800 пушă, 300 танк, 400 самолет, 13.500 грузовик, 80 пин ашак тата 1800 рации кирлĕ пулнă. Хĕвелтухăç Африкăна 2 мĕлйăн та 500 пин тонна груз илсе пынă, ăна илсе пыма 55 пин вакунăй 7 пин те 500 пуйăс тата 460 пăрахут рейсĕ кирлĕ пулнă.

Фашисла çăлăсем хăйсен хисеп-кел кулписем, чул кулписем, Абиссини салтакĕсене, вĕсен врăмĕсемпе ачийĕсене тата ăчисене вĕлерĕ-вĕлерĕ хăварнă. Ирпит тултарнă бомбăсем йунăл та çăтăкăн Италин çарĕсен çулĕ çинчи мĕн пур чĕрчунсене вĕлернĕ.

1936 çулти майăн 5-мĕшĕнче Италин çарĕсем Аддис-Абебăна пырса кĕнĕ. Пĕтĕм хулана çаратнă, унăн центрне вут тĕртнĕ. Уччен темиçе кун малтан Абиссини кетусĕ тата унăн чылай çар началăникĕсем малала çапăçма килĕмесĕр Абиссинирен тухса тарнă.

Çавна май Италин „Гадзетта дель пополо" йăтлă хаçачĕ çакăн пек çырнă:

„Вăрçă пĕтрĕ; Насйбу çарĕн тата ытти çарсен йулашкийĕсем хирĕç тăнисене пусармалăн операцисем пулма пултарĕç, анчах вăрçа Абиссинире вăрçăна çĕнĕрен пуçарма май çук, ун вырăнне вăрçа на Африкăран Йевропăна куçарма май пур".

Фашисла вăрă-хурăхсем хăйсен малтанах каласа хунин пĕрмеллĕ пайĕнче пит те хытă йăнăшрĕç—пĕтмен Абиссини хăйĕн паттăрла кĕрешӳне пăхăн кун та паттăрăн малала тăсать,—апла пулсан никĕмлĕш пайĕнче те вĕсем хăйсен ирсĕр шухăшне çитĕклеклĕ уçăн калаçа пама пултараймаççĕ.

Италин фашисчĕ Германипе пĕрле Испанире интервенци пуçларĕç.

Халĕ, Италин фашисчĕ Балеар утравĕсенче хуçалăнна вăхăтра, Вăтаçĕр тинĕсĕре Италин вăрçă базинсем пĕрин хыççăн тепĕр пулса ларaççĕ, Италин Палестинăра тата Араб государствисенче харкашусем туса пырат пулсан—Муссолини Абиссинире авантӳра туни Италин Вăтаçĕр тинĕсĕре хуçалансине, Африкă колоницене кĕмĕли вырăнсене çирĕплетессишĕн пыракан кĕрешӳ пуçламĕшĕ çеç пулни пит те уçăн курăнса тăрат.

Абиссинири вăрçă халĕ Гитлĕрпа Муссолини Испани хирĕсенче тăвакан „пысăк вăрçăн" пуçламĕшĕ çеç пулнă. Вăтаçĕр тинĕс тата сурçĕр-хĕвелтухăç Африка — ака Италин империалисчĕн вăрçса илмели программи.

Италин Абиссинине çĕмĕрсе кĕрессине Англин чăрмантарма пуçламайсем те пулнă. Анчах Англин империалисĕсем Муссолини сăмахĕ хыççăн кайнă, çавăнпа Муссолини çав çаратуллă вăрçăра Англи чăрмантармасăр, тесе шанчăклансах вăрçма пуçланă.

Англи империалисĕмĕ Абиссини халăхĕ çĕнтермелеме мар тăвассăн пулнан. Вăл çĕнтерӳ Африкăн континентĕнче Британи колоницисенчен Угандӑран, Кенийĕн, Сурçĕр тата Кăнтăр Родезийĕн „халăхне хăйсен çарĕсене хăварнă. Ăна Англи правительстви çав агрессорсемпе килĕшес политикăна халĕ те тытса пырат. Вăл политикă хăйĕн çимĕçĕпе пират: агрессорсем куллен кунах çĕмĕрленсе пыраççĕ.

Абиссини вăрçи Италин халăхне мĕн пачĕ? Вăл экономикăлă ларăтăрна начарлатрĕ, ĕçсĕрлĕх ӳстерчĕ, ĕçсыннисем йăпăлаçем тумăнса çул курнине чакарчĕ, ун кирлĕ йăпăлаçсен хакне ӳстерчĕ.

Официаллă сведенисем тăрăх 1936 çулти май уйăхĕ тĕлне Италин Абиссинире авантӳра тума 750 мĕлйăн доллăр укçа тăкаклăнă. Çав тăкаксене витме 1936 тата 1937 çулсенче налогсене ӳстернĕ. 1938 çулта вĕсене татах ӳстернĕ. Абиссини халăхне пусарма Абиссинире 200 пин çынлă çар тытаççĕ, вăл Испанири вăрçă валăн тăкаксене пĕрле хыснана çаратса хăварнă тата Италин халăхне чăтма çук йăвăрлăха кĕртсе ӳкернĕ. Муссолинин виçĕ çулхи вăрăхурахла политики ахаль чухнехи государствăн бюджетĕнчен ытлашши 41 мĕлйард лирă укçа çăтса йанă. Италин ытлăн запасĕ ирханласа ситнĕ. Çĕршыв кăмăл, тимĕр, çĕрмăмăк т. ыт. те нумай ситменнине анлăрат. Тырпул пуламанни çĕршывăн йăвăрлăха пысăкăн ӳстерет, çав майпа кăçал Италин йăут çĕршывсенчен 30 мĕлйун квинталран кайа мар тырă илмеле.

Абиссинине çĕнтермен. Абиссини халăхĕ фашисла захватчиксене хирĕç хаç те кĕрешет. Испанине Франци территорийĕ чухăл, 13—15 мĕлйун çынлă çĕршывра нумай мар çĕртăл çудсемне сукмаксем тăрăх тăрса тухнă Италин çарĕн отрăчĕсем „контроль туса тăраççĕ". Италйăнĕсен аллинчи вырăн вăл—çудсем тăрăхĕнчи ансăкрен çеç. Аякра выртакан вырăнсем пурте (вăл территори çĕршывăн виçĕ пилĕкĕмĕш пайĕ пулат) гĕрĕссине италйăнĕсене пăхăнмаççĕ.

Абиссинире партизанла йухăм сарăлсах пырат. Италйăнĕсен ушкăнĕсем çапăçусенче пулнă сухатăвĕсем 2—3 пин çынна ситеççĕ. Вырăнти халăх çарне тума тăнăçăр йăпăлăр пулнă. Абиссинăнĕсем ку çара тытăпăрсене хĕçпăлăсем илес тесе çеç кайнă, унтан вăл çартан хăйсен партизан отрăначĕсене тарнă.

Абиссини салтакĕсем пăлханнусем туса Италин официрĕсене вĕлернисем те нумай пулнă. Ун хыççăн вĕсем взвочĕ-взвочĕне партизансем патне кайнă.

Нйю-Йоркри „Сандэй уоркер" йăтлă хаçат нумай пулмасăр хăйĕн корреспонденчĕсене пана сведенисем тăрăх çапла çырнă: „Ситес кĕркунне те италйăнĕсемшĕн савăнмалийĕх пулмасăр. Абиссинире çĕнтăвĕр уйăхĕнче тропикăлă çăмăрсем çăнăхан вăхăт пуçланат. Çулсем çӳремеле мар пулаççĕ. Самолетсем вĕсене улăхма пултараймаççĕ. Италин гарнизонĕсене пĕтмели хăрушăлăх пулат. Пысăк центрсем çине те татти-сыпписĕр атакăсем тăваççĕ".

Çăмăрсем пуçланиччен те çапăçусем чарăнман. Аддис-Абебăна Джибутине (Франци Сомалийĕ) сыхăнтаракан чукунçула партизансем аллинче. Абиссини салтакĕсем Аддис-Абебăран айăкрах мар сăртсем хӳттинче тăраççĕ. Абиссинăнĕсем Италин самолетĕсене йăнăлăн персе антараççĕ, горучи склачĕсене çунтарса йăраççĕ. Чылай çĕрте италйăнĕсен самолетĕсеме грузовиксем валăн горучи йулман. Моджоза Хадамăна атакăланă абиссинăнĕсене хирĕç италйăнĕсем Аддис-Абебăран çарсем йама пултарайман.

Лондонри „Дейли геральд" йăтлă хаçат пĕлтернĕ тăрăх, кăнтăр хĕвеланăç Абиссинире 50 пине яхăн çынла Абиссини çарĕсем çапăçаççĕ. Италин вăл çарсене хирĕç тăма пултараймаçт. Абиссинăнĕсем пĕр çĕре пухăнакан вырăнсене йăваркан Италин çар чăçĕсем тĕппех саланаççĕ. Ограден провинцинче çавнашкалах хăйăр çапăçусем пыраççĕ. Абиссинăнĕсем çапăçни вăхăт-вăхăтăнне Огаденпа кӳршĕри Италин Сомали хушшинчи çыхăнăва татас хăрушăлăх кăларса тăратат. Италин чĕрĕ тавăрăн хаклă çăлкуçĕ тесе шутланни çĕршыв Италин халиччен те начар пулнă бюджечĕмĕн йăвăрлăх çеç кӳчĕ" —тесе çырат „Дейли геральд" хаçат.

Пит те чухăнланса ситнĕ Италин халăхĕ фашисла пусăрăçсене чĕрĕрен курăманнине кĕрешӳ йăлавне çĕклет. Çартан тарма пуçланă, фашисчĕна хирĕçле пулакан пăхăнусен саралăка хумĕ, республикăлăй Испанийĕ тăвалла пулăшни, ĕçĕр йулăнисен тата вăрçа хăвалăса кайнă салтаксен вăйăсем усăлнăх хирĕç тăни, фашисла организацисенче те хăлĕшенăйăх ӳсни—сăмсăм пурте Италин фашисла пусăрăçсемшĕн революцăлă çапăçусем хăйăр тĕслĕхсем пулса тăраççĕ.

Нӗрхи çӗртме сухине кайа хăвармала мар

ПАТĂРИЕЛ. Ситес çулхи вăйла тырпулăшăн чăнниех тăрăшса ӗçлекен колхозсем кӗрхи çӗртме сухине лайăх пахалăхпа тата вăхăтра туса,плана тултарчӗç. „Правда", „Трактăр" тата Молотăв, Ворошилăв, Пушкин йăчĕпе тăракан колхозсем кӗрхи çӗртме планне срученех тултарчӗç. Анчах та хăшпӗр колхозсем пит сахал сухалаçă. „Хӗрлӗ майак", „Динамо", „Восход", „Комбайн" колхозсем пачах та сухаламан. Çавăн пирки те кӗрхи çӗртме планне октăбӗрĕн 1-мĕшне районра 32 процент çеç тултарнă, 13.000 гектар вырăнне 4100 гектар çеç сухалаçă.

Хăшпӗр колхозсем трактăрсемпе ӗçлессине кĕтсе лараççĕ, çав вăхăтрах хăйсен лăша вăйĕпе усă курма тăрăшмаççĕ. Роза Люксембург йăчĕпе тăракан колхозăн план тăрăх 210 гектар сухаламала, паян куна 60 гектар çеç сухаласа хăварнă. Вăл лаптăка пĕтĕмпех трактăрсемпе сухалаçă.

„Хӗрлӗ Тăпăрӗл" колхоз çĕнтăрĕн 29-мĕшĕнче тин пуçласа вĕçĕ плугăна сухалама тухнă. Колхоз председателĕ Аḑакин йăлтăн çапла калать: „Хăть ирĕн авăн çапса пĕтермелĕ. Вăл ĕçе пĕтерсен, çĕртме сухи ĕçне тытăнатпăр". Çавăн пек ӗçлени тата çĕрĕç пайĕпе МТС руководителĕсем кӗрхи çӗртме ĕçне оперативлă ĕçертсе пыма тăрăшманни ĕçе вăраха йăлчĕ. Оперативлăха ӳстересен, колхозниксене мобилизацилесен, патăрьелсем правительствă панă плана тултарма мĕн кирли пурте пулĕччĕ.

Н. Квасăв.

ӲКЕРЧĔК ÇИНЧĔ: Канашри вакуносем йӳсакан савăтри пушар командин стрелокесем канна вăхăтра.

К. Бабайĕв фото-ӳкерчĔкĕ.

Тарăн сухаламала

Кӗрхи çӗртмене вăхăтра, пысăк пахалăхпа туни—килес çул вăйла тырпул туса илме кирлĕ условисенчен пĕри пулать. Çак вăл чылай колхозсем темиçе çул хушши сăнаса пынинчен те паллă. Акă, Çĕрпӳ районĕнчи „Емĕт" колхоз иртнĕ çул кӗрхи çӗртмене вăхăтра, тата пысăк пахалăхпа туса хăварнăшĕн те, кăçал вĕсем гектартан вăтам пуртпа 38,5-шар центнĕр çурхи тулă илчĕç. „Емĕт" колхоз членĕсем кăçал та 97 гектар кӗрхи çӗртме туса хăварнăç. Çав вăхăтрах хăшпӗр колхоз руководителĕсем кӗрхи çӗртме уссине хăличчен нех туйса илеймеççĕ. „Авангард", „Молот", „Хӗрлӗ Тивĕш" тата „Куҫмет" колхозсенче çӗртме сухине 11—12 сантиметр тарăнăш çеç тăваççĕ. Çав колхозсенче пахалăх инспекторĕсем те ĕç пахалăхĕшĕн кĕрешмеççĕ.

Çĕрпӳ районĕ кӗрхи çӗртме тăвассине ытти районсенчен йӳлса пырать. Партипе совет тата çĕрĕç организацисен кӗрхи çӗртме сухине çак кунсенчех туса çитерессишĕн колхозсенчи пĕтĕм вăйа мобилизацилес пулать.

В. Дмитрийĕв.

Нӗрхи çӗртмене хакламан колхозсенче

Пушкăрт (Тутăркас р.) йăлсоветĕнче 6 колхоз шутланать. Çав колхозсем кӗрхи çӗртме сухи планне тултарассишĕн сине тăрса кӗрешмеççĕ. Хăть пур колхозсенче те лашасем ĕçрен пушаннă. Апла пулсан та, кӗрхи çӗртме тăвас ĕçре лашасемне туллин усă курмаççĕ. „Сĕнĕ çул" колхозăн план тăрăх 315 гектар синче кӗрхи çӗртме сухи тăвала пуласа, 110 гектар çеç сухалаçă. Ытти колхозсем вара ку ĕçе пачах тытăнман. Пĕр „РККА" колхоз кăна кӗрхи çӗртме тумала план 90 процент тултарнă.

Колхозсем кӗрхи çӗртме тăвассине йӳлса пыни йăлсовет, çавнашкалах райĕçрĕç пайĕ ĕçенчен йĕртсе пыманнине кăтартса парать.

Пушкăрт йăлсоветĕнчи колхозсен кӗрхи çӗртме сухине çак кунсенчех туса пĕтерессишĕн кĕрешмелĕ.

Г. Шарăв.

Кашни вĕллерен 17 килограмм пыл

Хурт-хăмăрсене лайăх пăхса усрасăн, вĕсенчен пысăк тупăш илме пулать. Çакна Çĕрпӳ районĕнчи чылай колхозсем тĕрĕс ăнланса илнĕ. Хурт-хăмăр ĕрчетекен колхозсен йышĕ Çĕрпӳ районĕнче ӳссех пырать.

„Кăканар", „Пăшанар" колхозсем хурт-хăмăр ĕрчетес тĕлĕшпе кăтартулăн ĕçлеççĕ. „Пăшанар" колхозра хурт-хăмăр ăстаçи Данилăв тăрăшса ĕçленине 60 вĕллене çитнĕ. Кăçал кашни вĕллерен 17 килограм пыл илнĕ. Ĕçкунĕсем тăрăх пыл чылайăх валеçенет. „Кăканар" колхозра та кашни вĕллерен 17 килограм ытларах пыл илнĕ.

Асăннă колхозсем хурт-хăмăрсене хĕл каçарма та лайăх хатĕрленеççĕ.

А. Иванов.

Бригадă пур çĕрте те лайăх ĕçлет

Антон Михайлăв Пикшикри „Боҫшевик" колхозра (Ишлей р) çулйĕр строитĕлствин бригадирĕ пулса ĕçлет. Ку бригадă çулйĕр строительствин планне вăхăтра тулларассишĕн, çулйĕре йăланах лайăх тикĕс тытса тăрассишĕн кĕрешет.

Канашпа Шупашкар хушшинчи чукунçул строительствинче те бригадă тăрăшса ĕçлет. Хăлхи вăхăтра 8 комсомолĕн кашни кунах хăйсен нормисене ытлашшинех тултарса ĕçлеççĕ.

„Боҫшевик" колхозăн чул, хăйăр турттăрассисĕр пуçне тата Вăрварпа Шупашкар хушшинчи 3,5 километр тăршшĕ çула йăкатса тăмала. Çак участкăна та йăланах тикĕс тытса тăрасçĕ. Халĕ çав çул çине хăйăр турттарса сараççĕ.

Гер. Героҥ.

Халăх судйи манса хăварнă ĕçсем

ЙĔПРЕÇ. Иккĕмĕш участкăри халăх судйи Данилăв йӳлташ:

— ССР Сойузĕн Верховнăй Совечĕн Иккĕмĕш Çеççийĕ судоустройствă çинчен ăшшăнна саккуна хăваш кулленхи ĕçре пурнăçа кĕртсе пыма тăрăшатăп,—тесе калать. Анчах, апла пулсан та, суд ĕçĕнчи ситменлĕхсемпе татăклăнах кĕрешни куранмасть-ха.

Данилăв йӳлташăн ĕçĕнчи пысăк ситменлĕхсенчен пĕри вăл—суд ĕçне тăван чĕлхене тăвас тĕлĕшпе Сталинла Конституцине пăханманни пулса тăрать. Данилăв йӳлташ пригăвăрсене пĕчĕк ĕçсем тăрăх çыс чăвашла çырать, штписене выраçла çырать.

— Пригăвăрсене мĕншĕн тăван чĕлхене çырмастăн? — ыйтрăмăр епĕр.

— Мана районри милиции управленинчен çавăн пек çырма хушнă, —терĕ Данилăв йӳлташ.

Ку Сталинла Конституцине тата ССРС Верховнăй Совечĕн Иккĕмĕш Çеççийĕ судоустройствă çинчен йышăннă саккунпа килĕшӳлĕ мар, Данилăв судйан вăл йăнăша малашне тӳрлетмелĕ.

Халăх судйин ĕçсене судоустройствă саккунĕ хушнă пек тĕрĕс пăхса тухса, тĕрĕс пригăвăр йышăнмала. Анчах Данилăв судйан хăй ĕçлеме пуçланăранпа йышăннă мĕн пур пригăвăрсенчен 20 процентĕнĕ тĕрĕс пулман. Суд ĕçне тепĕлĕн, тĕрес тăвассишĕн кĕрешни кирлĕ.

Судоустройствă саккунĕ тăрăх, халăх судйисен хăйсен ĕçĕсем çинчен тата халăх çумĕн ĕçĕсем çинчен суйлавçăсем умĕнче отчет тумала. Çакна Данилăв йӳлташ пурнăçа кĕртсе пымасть-ха.

Йалти обществăлă судсем—клас тăшманĕсене хирĕç, социализăм строительствине чăрмантаракансене хирĕç кĕрешес ĕçре пысăк вырăн йыщăнса тăраççĕ. Вĕсен йалти йĕркеçĕрлĕхсемпе кĕрешмелĕ.

Данилăв судйан участкинчи йалти обществăлă судсен ĕçĕсем пин тех те йăнăх тăраççĕ. Обществăлă судсем çинчен куçта пачах манса кайнă. Данилăв судйан участкинче пурĕ 14 йăлсовет кĕрет. Вĕсенчен обществăлă судсем 3 йăлсоветра çеç, ытти йăлсоветсенче çук. Данилăв йӳл. кашни йăлсоветрах обществăлă судсем организацилес ĕçне сахал интереслĕнĕ. Йăлсоветсем те вăл ĕçе айкине пăрса хăварнă.

Виçĕ йăлсоветри обществăлă судсем те хăйсен ĕçĕсене кирлĕ пек туса пырăймаççĕ. Хумри Выçли йăлсоветĕнчи обществăлă суд çеç (председателĕ Мылин) ваи ĕçлет. Мылин йӳлташ суд ĕçене интересленет, ĕçлеме пултарать. Вăл халăх заседателĕ пулнă май, суд ĕçĕпе опыт чылай пухнă. Вăл ĕçсене вăхăтра пăхса тухат, пригăварсене тĕрĕс йышăнать. Пайанки куна Мылин йӳлташăн пăхса тухман çĕре те çук.

Çав вăхăтрах Çĕнĕ Măратри обществăлă суд хут çинче çеç шутланса тăрать. Суд председателĕ Андрийанăв ĕçсене пăхса тухмасăр ик-виç уйăх выртрать. Вăл суд ĕçне сахал пĕлет.

Дм. Михайлăв.

Йачĕшĕн тунă отчот

ЙĔПРЕÇ. Çĕнтăбĕрĕн 16-мĕшĕнче Чăваш Тимешри йăлпо отчочĕ пулса иртрĕ. Отчотлă пуху кăнтăрлах пуçланмаласкер кăсхине 5 сехетре çеç пуçланчĕ. Йăлпо правлени председателĕ Маманăв пифрзăмне анчах отчот ту, в Йăлпори ситменлĕхсем çинчен тата умра мĕнле задачăсем тăни çинчен нимĕн те каламарĕ. Йăлпо пиҫĕ начар ĕçленĕ. 6 уйăх хушшинче 300 тенкĕ ытларах анчах тупăш илнĕ. Ку ĕнтĕ йăлпо работникĕсемпе правлени членĕсем тивĕçлипе ĕçленменнине пĕлтерет.

Растратă 50 пин тенкĕрен иртет. Кадрсене çителĕклĕ хатĕрлемен. Правлении хăшпĕр членĕсем тавар сене пайшчиксем патне çитерес вырăнне хăйсем илеççĕ, йе паллакансене салатса пĕтерĕç. Çĕнтăбĕрĕн 13-мĕшĕнче правлени членĕ Е. Андрiйакова 1 паҫҫа тата коçтӳмсем Андрейвăкари прикашчика Сидăрава паратăп тесе илсе килет те, Кушăк-Пуçне илсе кайăт. Хăйне вăлҫăн паҫҫо илет, коçтӳмсене сутăт.

Вăхăтлăха правлени председателĕ пулнă Мамăнтăв хăйне вăлҫăн çĕвĕ çĕлемели машинă ниҫĕ. Кун пек çитменлĕхсем кашни отделенинчех пулса пырăççĕ. Анчах та вĕсене пĕтересси çинчен отчотра нимĕн те каламарĕç.

И. Михайлăв.

Октăбĕр уйăвĕ умĕнхи ăмăрту

Татăклă обйазатĕлствăсем илеççĕ

ÇĔМĔРЛЕ. (Хăмăр корр.). Предприйатисенче, стройкăсенче, мăсторскойсенче, механизацилене-вăрман пункчĕсенче, чукуçул çинче Октăбĕр умĕнхи ăмăрту пысăк çĕкленĕвĕ сарăлса пырать. Комбинатри рабочисем „Правда" хаçатра сĕнтăбĕрĕн 17-мĕшĕнче пичетленнĕ „Хуçасăрлăх сĕтел-пукансем кăларассине чакарат" йăтлă статйăна тата „Правда" хаçатăн çĕнтăбĕрĕн 25-мĕшĕнче тухнă уметтăйине сӳтсе-явнă хыççăн, уйăн умĕнхи ăмăртува массăлăн хутшăнма пуçларĕç. Хăма çуракан цехри çыннисем, бригадăсем пурте пĕр-пĕринне ăмăртаççĕ. Цех коллективĕ çулталăк планне декабĕрĕн 15-мĕш-тĕлне тултарма пулса, урапасем тăвакан цехпа ăмăртăва тухрĕ. Йегорав çмени стахановăна ĕçлекен çмена пулассишĕн кĕрешшет. Ăмăрту ытти цехсенче те вăйлансах пырать.

Комбинат коллективĕ хăйĕн умне куллен шкафсем 77 штук, сĕтелсем—67 штук тата тĕрĕрĕпен пукансем 1500 штук, унсăр пуçне çулталăк пĕтичен ачасем валăҫăн 6000 штук пукан кăлармала тăвас, продукци пахалăхне лайăхлатас задача лартрĕ. Çак обйазатĕлствасене пысăк тухăçлăхпа тата пахалăхпа пурнăçа кĕртме тытăннă рабочисен, бригадăсен хисепĕ кунсерен ӳсет. Йăвăç çурса хăмасăм тăвакан цехра иртнĕ кунсенче стахановăçсен ретне 39-çын, удăрниксен ретне 35 çын тăнă. Çамрак стахановăçи Артуков йăлташ бригади (5 çын) нормăна 130 процент таран тултарса пыма тытăнчĕ. Ариннă йăлташ нормăна пĕр кунта 120 процентран кайа памаст. Станочниксем Куҷкова, Алексейĕв, рамщик Йатманав йăлташсем те пысăк тĕслĕхсем кăтартаççĕ.

Ытти цехсенче те стахановăла ӗçлекĕйсем сахăл мар. Урапасем тăвакан цехри Кузин йăлташ çĕнтăбĕрĕн 27-мĕшĕнче 300 процент, Кочетков йăлташ 240 процент тултарнă. Сĕтел-пукансем тăвакан цехри Федотăвă йăлташ 152 процент, Лобанăвă 156 процент тултарнă.

„Боҫшевик" савăтри рабочисем хăйсен умне Пĕтĕм Сойузри пĕрлĕ савăтсем хушшинчи ăмăртура мала тухас тĕллев лартнă. Анчах калас пулать, савăт ĕçне кирлĕ пек йĕркелеменни чылай чăрмав кӳрет. Савăт руководителĕсем машинсене йӳсама кирлĕ хатĕрсем çителĕклĕ тăратман-пирки простойсем пулаççĕ. Çакăн пирки савăт плана тултармасăр ĕçлет. Çĕнтăбĕрĕн малтанхи çирĕм кунĕ хушшинче çĕршыва пĕр тонна тоннинăн пилĕк çитереймен.

Октăбĕр уйăвĕ умĕнхи ăмăртун пахалăхĕ—вăл массăлăн сарăлса пыннинче. Çакна чылай предприйатисенчи партипе-профсойуз организацисем тата руководителĕсем хисепе илмеççĕ. Комбинатра, „Боҫшевик" савăтра стахановла йӳхăма çĕкленĕвĕ пулмала. Апла тума чи пирвăйăх пур рабочисене те социализăмла ăмăртăва йăвăрланă кирлĕ, уйăм рекордсемшĕн тăрăшас йăлана пĕтермелĕ. Пĕтĕм массăсен пуçăраннĕ, вĕсене лайăх ĕçлеме условисем туса панă никĕс çинче çĕклесе пырсан çеç стахановăла йӳхăм янăлан вăйланма пултарать.

М. Титов.

Виçĕ бригадăн ăмăртăвĕ

Канашпа Шупашкар хушшинчи чукуçул строительствинчи Зайцев, Мефодйĕв тата Рубцова йӳлташсен бригадисем Октăбер умĕнхи ăмăртăна хутшăнчĕç. Хăйăр пушатакан Мефодйĕв йӳлташ бригади нормăна 500 процент тултарса ĕçлеме пулса,Рубцова тата Зайцев бригадисене социализăмла ăмăртăва чĕнчĕ.

Бригадăсем хăйсем çине илнĕ обйазатĕлствăна пурнăçа кĕртме тытăнчĕç. Акă Мефодйĕв йӳлташ бригади куллен нормăна 400-шар процент тултарса пырать. Унăн бригадинчи Зайцев (Патăрьел районĕнчи Пушкин йăчĕпе тăракан колхозран килнĕ) сменăра 100 кубла метр хăйăр пушатса, нормăна 440—450-шар процент тултарать.

Рубцова йӳлташ бригади плана 300 процент тултарма пулнă. Бригадăра 6 хĕр. Халĕ вĕсем кашнийех хăйăр пушатнă çĕрте нормăна 250 процент ытла тултараççĕ.

Н. Соколов.

Жирновпа Миролюбăв бригадисем пек ĕçлемелĕ

Социализăмла ăмăртупа стахановла йăхăма анлăн сарса йăнă май Шупашкарти „Крестьянин" савăт çĕнтăбĕрĕн пленĕ ытлашшипех тултарчĕ. Ăмăртура Жирнов тата Миролюбăв йӳлташсен бригадисем малла тухрĕç. Жирнов йӳлташ бригади уйăхри плана 151,7 процент, Миролюбăв йӳлташ бригади 150,5 процент тултарчĕç.

Савăтри рабочисемпе инженерлă-техникла работниксем Октăбертри социализăмла ревоҫуци 21 çул тултаракан уйăва ĕçре татах та пысăк çитĕнӳ тунипе—çулталăк планне нойабĕрĕн 7-мĕшне тултарнине кĕтсе илме обйазатĕлствă илчĕç. Кунпа пĕрлех савăт коллективĕ рабочисене пурне те техникăлă вĕреневе йăвăçтарса, уйăвăчен вĕрентсе каларма, стахановăçсен хисепне икĕ хут ытла ӳстерме, простой тата брак тăвассине пĕтерме, ĕç тухăçлăхне хăвартма пулчĕ. Çав пунктсем тăрăх савăт Голодайевкăри хăма савăтне ăмăртăва чĕнчĕ.

Хăлхи вăхăтра „Крестьянин" савăтра кашни бригадă, кашни цех пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ.

Испани халăхĕн паттăр кĕрешĕвне кăтартакан ĕçсем

„Анна Паукер" йачĕпе тăракан артиллери группи

Испани республикĕн çарĕнчи 11-мĕш интернационалăй бригадăри артиллери группине Анна Паукер ăатне панă. Анна Паукер вăл—Румынин хĕрĕ, комсомолка. Ана фашиссем 10 çуллăха тĕрмене хупнă.

Анна Паукер ăатне илнĕ артиллери бригади Мадрида ситĕрен вара (вăл унта 1936 çулти нойабĕрĕн 15-мĕшĕнче пынă) интернационалăй бригадăри ытти паттăр боецсемпе пĕрле йăвăр та паттăр çул утса тухнă. Интернационалăй бригадă вăл Испани çăр чăçесем хушшинчи чи вăйлăн, чи лайăхки. „Анна Паукер" туписем Мадридри Университет хули çине пырса тапăнăй марокккăвĕсен бандине сĕмĕрĕ, Харамă патĕнче легионерсене, Гвадалахарă патĕнче италйăнĕсене хăваласа янă, Брунетене Бедҫчете патĕнче тереклисене ларнă пăхăваçсен йăвине сĕмĕртсе-пĕ çĕрте пулнă, Теруеле хӳтленĕ, Арагон фронтĕнче Франко, Гитлер, Муссолини çарĕсене пысăк сийен кӳнĕ. Батарейăн лайăх ĕçĕсене темиçе хутчен те уйăрăм приказсенчен паларнă. Акă вăл приказсенчен пĕри:

„Анна Паукер" артиллери группи пăхăлă ĕçленĕ. Вăл тăшман батарейине пĕтĕмпех пĕтерĕ, çар хатĕрĕсен складне снитсерне кăларнă. Фашиссен окопĕсем çине пенĕ чухне вăл марокканĕсене хыта сийен кӳнĕ, тăшманăн пулемечĕсене огнемечĕсене пĕтерĕ, фашиссенне пилĕк танк çĕлĕрсе тăкнă. „Анна Паукер" перекен снарядсем тăшман çине тĕлме-тĕл ӳкеççĕ.

Еҫĕр бригадă йачĕпе „Анна Паукер" артгруппине чĕререн ирлясь, çурран çарпа лайăх сыхăнса ĕçленĕшĕн тав таватăр. Бригадă командирĕ Ганс. Политкомиссар Артур".

Испани вăрçинче икĕ çул хушши пулса "Анна Паукер" группи хăй ĕнчен пĕр тупа та, пĕр зарядлăй йĕшĕк те сухатман. Ун вырăнне вара вăл хăйĕн инвентарне, тăшмансенчен туртса илнĕ трофейăна пуйăнлатса пынă. Акă, Италин 6 туппи „Анна Паукер" группи вырăнне мĕлле лекни çинчен калакан истори.

Итальăнĕсенсене Гвадалахарă патĕнче çемĕрнĕ çĕрте пулнă чухне 11-мĕш интернационалăй бригадă Испанин „Арровăо", "Пассионари" батальйонĕсемпе пĕрле фашиссене Трикуек йăлĕнчен хăваласа калаçнă. Пăлханăçăсем çав тери хыталанса тухса тарнине хăйсен артиллерине те илсе тухма ĕлкĕреймен.

Итали легионерĕсем тарнине бинокль витĕр пăхса тăвă чухне, „Анна Паукер" артгруппин командирĕ Вальтер Роман пĕр сăвăнмала йăнăла кураҫ. Сарт çинче, шрапнельсем çурăлса мăкăрланса тăракан тĕтĕм хушшинче, фашиссем пăрахса хăварнă батарейă тăнине куратăп. Батарейă патĕнче çĕр çын та пулман. Сăвăнинче сывлăмăн пулса чупса пырать Вальтер Роман: вăл штаба.

„Епĕр малала тата тепĕр 200 метр чухлĕ кайас пулсанах хамăр вальҫăн пăрне—фашиссен 6 туппине илетпĕр,—тенĕ вăл.

Ещĕ хăрамала пулнă пулсан та, виçĕ хăйăлă паттăр—Жако, Арбусье, Басок тăшман тупписем йăлтăхаса ĕçленешĕн тав таватăр. Бригадă командирĕ Ганс. Политкомиссар Артур".

Испани вăрçинче икĕ çул хушши пулса "Анна Паукер" группи хăй ĕнчен пĕр тупа та, пĕр зарядлăй йĕшĕк те сухатман. Ун вырăнне вара вăл хăйĕн инвентарне, тăшмансенчен туртса илнĕ трофейăна пуйăнлатса пынă. Акă, Италин 6 туппи „Анна Паукер" группи вырăнне мĕлле лекни çинчен калакан истори.

Итальăнĕсенсене Гвадалахарă патĕнче çемĕрнĕ çĕрте пулнă чухне 11-мĕш интернационалăй бригадă Испанин „Арровăо", "Пассионари" батальйонĕсемпе пĕрле фашиссене

ӲКЕРЧĔК ÇИНЧĔ: Республикă çарĕн танкисĕ. Танк çине: „Сывă пултăр Центрти фронтăн çарĕ". „Сывă пултăр Мадрид" тесе çырнă.

Сойузфото („Прессхроникă").

Колонăй каллех сула тухаҫ. Каллех çитмели çĕре йăлçăн çитет. Анчах кунта пĕр пĕчĕк чăрмав киксе тухаҫ: трактăрсем танксенчен те нумайăраххи пулнă. Вальтер Роман çухалса каймаҫ. Туписене какăрмалли сăнчăрсене икшер татăка татассĕ те, кашни танк çумне икшер трактăр какăрса килеççĕ.

Кайăла тухнă чухне танксемсем урăх çулăа пынă. Вĕсем кунта каллех темĕн чухлĕ снарядсемсем выртнине кураççĕ — кусене тăшман кайăла тарнă чухне пăрахса хăварнă пулнă. Итальăнĕсенсем питех те васкаман пулмала. Вальтер Роман хăйне кирлĕ снарядпа йĕшĕкĕсем выртнине курать. „Кусем ăна та шай пире кирлĕ калăпăр. Патех те лайăх тăвaççĕ вара вĕсем пирĕншĕн. Ну, мĕн тăвас-ха ĕнтĕ, фашиссене „тав тума" мĕнле те пулса май тупăпăр. Пирĕн халĕ ĕнтĕ тата тепĕр батарейă пулчĕ. Снарядсенчен пĕркелесине пайанах епĕр вĕсем патне кайăла йăна пултаратпăр, — тенĕ вăл шут туса.

Р. Пересветăв.

„Союзлетфильм" киностудийĕн Париж Коммунĕ вăйăтĕнчи пурнăçран илнĕ „Заговор барабанщиков" ятлă художествăлă сасă кинофильм ӳкерсе пĕтернĕ.
ӲКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Фильмран илнĕ кадр. Коммунă делегачĕ, Селĕстен матрос ролĕнче -С. В. Бобров (сылтăмра).
Союзфото репродукцийĕ.

Аркади Ĕçхĕл

ВИÇĔ САВĂ

I. Кĕрхи сăнсем

Кун сулхăнланчĕ. Аскăн Атăл çинĕ
Хăй тĕллĕнех тĕпĕртет хирте.
Кайăк-хурçĕнĕн пысăк ĕскадрилйĕ
Кăнтăрла пĕр тикĕссĕн иртет.

Кайри-мала. Кайнишĕн ан кӳренĕр,
Кăмăлăрпа ан хуçалăр-тесе,
Сар пурçăн тутăр çăмăл
вĕлкĕштернĕн
Вăрман çинчен ӳкеççĕ сулçăсем.

Кĕрхи калчан паха ĕшĕл кавирĕ
Çĕр кăкрине семçен витсе тăрат.
Пирĕн колхозăн çăмăрăк бригадирĕ
Кăпка хир тăрăх савăнса пырат.

Çурăм хыçне вăл çĕн централкă
çакнă:
Сыхлан, мулкачă, пул кăшт
чейерех!
Пăшалĕ унăн хăй пекех пит чапла,
Пĕрре персессĕн иккĕ вĕлерет.

Утат сунарçă. Шарт та шарт
сикеççĕ.
Чалăш куçсем—хăравçă мулкачсем.
Пемессерен ура айне ӳкеççĕ
Куçĕсемпе çухалăнăн тĕлĕшше.

Çапла-масчен куçса çӳренĕ хыççăн,
Русаксене пухат вăл пĕр çĕклем.
Çапла ĕçлет вăл пур ĕçре те
уççăн,
Çапла маттур вăл ӳснĕ пĕчĕкрен.

Мухтав сана, ăста та паттăр каччă.
Ес ăнăçлă, таса ĕçленипе,
Нихçан пулман пуйăнлăх леçсе
пачĕç
Маншăннене колхоз машинине.

Тăрат анне тĕлĕннипе шалт хытнăн.
Кăвак çӳçне кĕр çилĕ вĕçтерет.
Кĕлет тулли выртат ун хаклă
ылттăн—
Тивлетлĕ пурнăç, савăнăç, телей.

II. Танкиссем

Чикĕре тăрат тимлĕ хуралçă.
Вăрманта шуха шăпчăк шăхрат.
Халлĕхе танксем пирĕн канаççĕ
Çулçă сарнă тӳлек чăтлăхра.

Сывлăм сыпнă сĕткенлĕ чĕр çулçă
Сăстерсе чĕтренет çил вĕрсен.
Çулçăсем хушшипе пин-пин куçăн
Пăхаç пирĕн пăшал кĕçĕнсем.

Чикĕре кашни тĕме хăлхалă,
Кашни ăйăç нитет те курат,
Çĕклемне вĕсем хатĕр кал-каллăн
Чикĕ урлă каçсан вăр-хурах.

Сывлăм ӳктĕр, çулçă чĕтрентĕр...
Епĕр çак кăшт тӳлек самантра
Мирлĕн усă курса, вĕренетпĕр
Тăшмана пуçĕпех салатма.
Пирĕн аллăмăрта Ленин томĕ,
Аслă Сталин сырни алăра.
Паттăр, çапăçăка кĕрес умĕн
Хурçăлатпăр пайан хамăра.

Пирĕн аллăмăрта географи,—
Пĕлмелле çĕршывсен чиккине!

Çавăрса илмеле тăрăнрахăн
Çапăçу математикине.

Вĕренетпĕр, ĕçлетпĕр, ăурлатпăр,
Пурăнатпăр кĕрӳ те ансат.
Кăçсерен çыру-сăвă çыратпăр
Савнисем патне—
Шăпăн ларса.

„Тусăм, тусăм, мĕнле пурăнатăн...
Анчах çак самантра ăнсăртран
Илтĕнсе кайсан тӳрĕ команда,
Тухмала епĕр пурте пĕр тан.

Епĕр тухăпăр пурте пĕр харăс,
Епĕр ларпăр танксем çине.
Епĕр кайăпăр çил пек хайăрран
Çĕмĕрмешкĕн фашисăм пуçне.

Тăшман пулĕ тумăх та тусан çеç.
Ку пулат! Тăвăл-кун сывăхра!

...Халлĕхе танксем пирĕн канаççĕ
Çулçă сарнă тӳлек чăтлăхра.

III. Мичуринçă

Пур тĕрлĕ ăваçа та ун хăвачĕ
Хавасланă ташлаттарĕ ӳсĕртсе.
Вăл пĕтĕçтерчĕ, вăл сыпса кăларчĕ
Тĕнче умне чи ăнăçлă суртсем.

Хаç акă ун пахчи çĕклем-çĕклемĕн
Йăтса килсен чи тутлă çимĕçсем,
Ултă çĕре посылкă хатĕрлерĕ,
Унтан вăл сырчĕ: „хаклă ывăлсем,

Сирĕн аçу, пĕлетĕр ĕнтĕ, ватă,
Пур шанчăкăм ӳкет сирĕн çине.
Аçу йăтне ниçта та ан çухатăр,
Куç пек сыхлăр çĕршывăн пахчине.

Аçта çитсен те çын пулăр,
пултарăр,
Хыçра ан пырăр мĕскĕнĕн
сĕнкесе...'
Çапла вăл сырчĕ. Шухăш пуччĕ
тарăн..
Çирĕп халлă пек пулчĕç самахсем.

Анчах ăна çапах та тем çитмерĕ...
Сырма пухат, ĕçлет вăл васкавр...
Вăл çиччĕмĕш посылкă хатĕрлерĕ—
Сталин патне—мухтавлă Мускава.

Колхозниксем çĕнĕ пӳртсем лартаççĕ

П. Пашăлти (Турхан р.) „Комсомолец" колхоз кăçалхи тырпулусене, ытти çулхине танлаштарсан, нумай малтан пуçтарса кĕрсе, çапса пĕтерчĕ. Колхозниксем хушшине ăмăртса ĕçлесенне тата сталханăвна ăуăмра сарса пыни йăлхуçалăх ĕçĕсене пысăк пахалăхпа вĕçлеме пулăшрĕ. Бригадăсенче стахановла ĕçлекенсем ăшшăн çитенчĕç. А. Соколов пĕр пĕчĕкех 370 ĕçкунĕ, А. Тăвăрав—360 ĕçкунĕ, М. Трахов8—360 ĕçкунĕ, 70 çулхи К. Тихăнăв 120 ĕçкунĕ, 80 çулхи И. Ларкăв 60 ĕçкунĕ тунă.

Кăçал ĕçкунĕсем тăрăх тĕштырă, пахча-çимĕçсем валеçсе паннисĕр пуçне, пĕрер тенкĕ укçа валеçсе параççĕ. Чылай колхозниксем кăçалхи тупăшна çĕнĕрен пӳртсем лартма тытăнчĕç. Йăдпона велоçипедсем, самоварсем тата çĕнĕ çĕлемели машинăсем ытларах кӳрсе килме займăкăсем параççĕ.

„Комсомолец" колхоз государствă умĕнчи обязательствисене пурнăçа кĕртнĕ. Хаç колхозра клевĕр çапаççĕ. Кĕркун çĕртме тумали плана та тултарнă.

В. Пензин.

Совет Сойузĕн хулисем тăрăх ӲКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Тагил хулинче хаç туса пĕтерекен гостиницă çурчĕ. (Союзфото)

Антологисем кирлĕ

Нумай пулмасть Чăваншиздатра „Сăвăсем" ятлă кĕнеке пичетленсе тухрĕ. Кĕнекере Çеçпел Мишши, Ç. Елкер, Уйăн Мишши, Аркади Ĕçхĕл, Н. Иванкас, И. Ивник, Н. Шелепи тата А. Алка сăвăсисене пухса кăларнă,—пурĕ 50 сăва. Çак кĕнеке пичетленсе тухсан темиçе кунтанах, ун пирки „Çамрăк боļшевик" хаçатра М. Йеник питех те „хĕрӳлĕ" рецензи çырчĕ. Тӳрех калас пулать, рецензи мар вăл—стать, яа, вăл мухтавлă одă, декламаци. Рецензент шучĕпе, кун пек чаплă та кирлĕ кĕнеке пирĕн ку тараччен нихçан та пулман пекех пулса тухать.

Паллах, кашни çын хăй пек шухăшлама ирĕклĕ, анчах та М. Йеникăн декламацийĕпе епĕр пĕтĕмпех килĕшме нийĕпле те пултарайматпăр. Май килмест.

Сборнике кĕнĕ автăрсен пысăк пайĕ,— литературăра çитĕнĕклĕ паларнă çынсем, пичетленнĕ сăвăсисене те хурламастпăр епĕр (чăнах та, пурин пахалăхĕ те пĕр пĕк мар ĕнтĕ). Анчах та хăй йĕпе сборник туса кăларас пулсан та, конкретла план, çистемă, темĕнле принцип пулмала. Çак сборникре самай сăва çукка та. Çакан пирки сборникĕн хакĕ пит те каяа чакса ларать.

Сборник пухăвансенчен: есĕр ку кĕнекене-мĕнле задача пурнăçа кĕртес шутпа кăлартăр?,— тесе ыйтассăн, епĕр татăкла ӳтвет илессе шанмастпăр.

Чăнах та вĕт, ку кĕнекенĕ тематикăла сборник теме, чăваш поэзине пĕтĕмшĕлĕн кăтартса паракан сборник теме те çук. Анчах вăл сăвăсем таçăнах хаçатжурналсенче, автăрсен хăйсен сборникĕсенче те пичетленсе тухнă. Сборнике пухăвансем ку кĕнекене чăваш поезин антологийĕ тăвас тенĕ пулсан — антологи тăвас пулать мĕн. (Ун пек кĕнеке хаçхи вăхăтра чăнах та питĕ кирлĕ вара. Уйрăмăнах, чăваш литературине шкулсенче вĕрентнĕ чухне пит те кирлĕ).

Пирĕн шутпала, вăл кĕнекене чăвашсен революцуççинченни поечĕсенĕн: Тайăр Тимккинчен, Федăраврам, Ивановран пуçласа пайăнхи куна çитермелле мĕн. Унта поезире паллă пулса ӳлнă автăрсене пурне те кĕртсе пымала мĕн. Кашни автăр пурнăçĕ çинчен кĕске сведенисем çырса, библиографине катартса памала мĕн. Вара вăл пĕтĕм чăваш совет поезине тĕплĕн катартса паракан кĕнеке пулеччĕ.

Чăваш поезийĕ, чăваш литератури ĕççыннисем хушшинче çуллен çул авторитетланса пырат. Халăхăн куļтурăхĕ ӳссе пынă май вулакансем йышланаççĕ, тăван литературăпа интересленни пĕрмай саралат. Вăл илемле литературă кĕнекисем хăварт сутăннинчен те, писательсем районсене кайса тунă вечĕрсенче писательсене калама çук ăшшăн йышăннинчен те, çĕнĕрен тухакан произведенисем пирки выраçенсенчен отзывсем пĕрмай килнинчен те аван курăнат. Анчах епĕр литературăпа массăсем патне кирлĕ пек тулинн çитерме вĕренейменха. Çав ĕçе вĕренмелех пирĕн.

Мĕн тумала? Ситес сывлăх вăхăтрах, килес çулхи план тăрăхах, пирĕн шутпа чăваш совет поезийĕн пĕтĕм кунçулне кăтартакан, тĕплĕн ĕçе пелсе тунă антологи кăларăпăр. Унта поезире тăвеçле вырăн ăшшанакан автăрсен чи характĕрлă, паха произведенийĕсене памала. Çавнашкалах тата чăваш совет прозин антологийĕ кирлĕ. Куншăн пуçне тата чи лайăх чăвашла пĕеçăсен сборникĕ кăлармала. Ку кĕнекесем, пĕтĕмешше йдсен, чăваш литературин „ылттăн фончĕ" пулса тăмала.

Паллах ĕнтĕ, ку ĕçсене хăнăртăн, васкаса тума ăурамасть. Анчах вăл ĕçсене тумалах. Писательсен союзăн те, Чăвашиздатăн та çакăн пирки хăйсен сăмахне калама.

Леонид Агакăв.

Шкулсем Октăбĕр уйăвĕ умĕн

КАНАШ. Сиккассинчи вăтам шкула вĕренекен ачасем Аслă Октăбĕр 21 çул тултарнине пысăк хавасăлăхпа кĕтсе илме хатĕрленеççĕ. Вăтам шкулта вĕрентекен Васильев ĕертсе пынине физкуļтурă кружокĕ тĕрлĕрен пирамидасем тума вĕренет. Куншăн пуçне тата Ç. Елкерĕн „Кĕрлет Совет çĕрĕ" саввине ушкăнпа калама хатĕрленеççĕ. И. Пайташ.

ШĂХАСАН. Вăрман Кипекри туллимăр вăтам шкулта вĕренекенсем БГТО значокăн çуллахи нормисене параççĕ. 25 ача нормăсене парса пĕтĕрнĕпе пĕрех. Шкул йăмашри туллимăр вăтам шкулпа ăмăртаť. Ăмăрту доганăвĕрĕ „тăрăх йăлхуçалăх ĕçĕсене пысăк пахалăхпа вĕçлеме пулăшрĕ. Бригадăсенче стахановла ĕçлекенсем ăшшăн çитенчĕç. А. Соколов пĕр пĕчĕкех 370 ĕçкунĕ, А. Тăвăрав—360 ĕçкунĕ, М. Трахов8—360 ĕçкунĕ, 70 çулхи К. Тихăнăв 120 ĕçкунĕ, 80 çулхи И. Ларкăв 60 ĕçкунĕ тунă.

Ăçтан çитсен те çын пулăр, пултарăр,
Хыçра ан пырăр мĕскĕнĕн
сĕнкесе...'
Çапла вăл сырчĕ. Шухăш пуччĕ
тарăн..
Çирĕп халлă пек пулчĕç самахсем.

Анчах ăна çапах та тем çитмерĕ...
Сырма пухат, ĕçлет вăл васкавр...
Вăл çиччĕмĕш посылкă хатĕрлерĕ—
Сталин патне—мухтавлă Мускава.

Çăлтăр ĕçкунĕсем тăрăх тĕштырă, пахча-çимĕçсем валеçсе паннисĕр пуçне, пĕрер тенкĕ укçа валеçсе параççĕ. Чылай колхозниксем кăçалхи тупăшна çĕнĕрен пӳртсем лартма тытăнчĕç. Йăдпона велоçипедсем, самоварсем тата çĕнĕ çĕлемели машинăсем ытларах кӳрсе килме займăкăсем параççĕ.

„Комсомолец" колхоз государствă умĕнчи обязательствисене пурнăçа кĕртнĕ. Хаç колхозра клевĕр çапаççĕ. Кĕркун çĕртме тумали плана та тултарнă.

В. Пензин.

Шкул çуртне хăвăртрах туса пĕтермелле

Мăн Йăвăшра (Хĕрлĕ Чутай р.) туллимăр вăтам шкул валăри тăваккă çĕнĕ çурта кăçалхи çенĕпе-берĕн 1-мĕш тĕлне туса пĕтермелле пулнă. Пайăнки куна строительства планне çуррине те тултарман.

Строительствă ĕçĕ вăрахăн пыраçа пырат. Стройкăра ĕçлекенсем ытмеççĕ, ĕе пуррисем те час-часах килĕсене саланса вăхăта ăхăлтертеççĕ. Ку ĕнтĕ шкул тăвас ĕçе йĕртсе пыманнинчен килет.

Шкула хăвăртрах туса пĕтересшĕн райсутĕç пайĕ те тата йĕлсовет та тăрăшмаççĕ.

Хĕрлĕ Чутай райĕствăкомĕн çĕнĕ шкулсем тăвас ĕçе тивĕçлинпе йĕртсе пымала.

Ф. Çеменăв.

Шкул çуртне хăвăртрах туса пĕтермелле

Мăн Йăвăшра (Хĕрлĕ Чутай р.) туллимăр вăтам шкул валăри тăваккă çĕнĕ çурта кăçалхи çенĕпе-берĕн 1-мĕш тĕлне туса пĕтермелле пулнă. Пайăнки куна строительства планне çуррине те тултарман.

Строительствă ĕçĕ вăрахăн пыраçа пырат. Стройкăра ĕçлекенсем ытмеççĕ, ĕе пуррисем те час-часах килĕсене саланса вăхăта ăхăлтертеççĕ. Ку ĕнтĕ шкул тăвас ĕçе йĕртсе пыманнинчен килет.

Шкула хăвăртрах туса пĕтересшĕн райсутĕç пайĕ те тата йĕлсовет та тăрăшмаççĕ.

Хĕрлĕ Чутай райĕствăкомĕн çĕнĕ шкулсем тăвас ĕçе тивĕçлинпе йĕртсе пымала.

Ф. Çеменăв.

Хытă пĕрчĕлĕ тулăна çурçĕр ĕнче акса тăвасси

Çурçĕрте тĕштырă бази тăвасси çинчен партире правительствă йышăнăнă решени тăрăх тата Сталин йулташ кăтартса пани тăрăх ĕçлесе Сойузăн хуратăпралă мар районĕсенче тулă акаканпа лаптăк пĕр майăх ӳссе пырат, анчах çав ӳсем пурнăçĕн ытла çурхи тулă шучĕпе пулса пырат.

Сталин йулташ çитес çулсенче çулсерен 7—8 мĕлйард пăт тĕштырă туса илесси çинчен паян лозунга пурнăçа кĕртсе, пирĕн тĕштырăн хисеппне ӳстересшĕнпе çеç мар, тата унăн пахалăхне ӳстересшĕн те кĕрешмелле. Пур тулăсенчен те чи пахалăхли—хытă пĕрчĕлĕ тулă пулса тăрат.

Хытă пĕрчĕлĕ тулă авалтанпах вырăссен çĕрĕсен мухтавĕ пулса тăнă. Тĕнчери рывăкра пахалăх вĕнчен Совет Сойузĕн хытă пĕрчĕлĕ тулăпе таналашканни инста та çук. Хĕвелвăç Европăри çĕршывсем (Франци т. ыт. те) пиртен сутăн илнĕ хытă пĕрчĕлĕ тулăна хăйсен çемçе пĕрчĕлине хутăштараççĕ те, çапла вара çăнăх пахалăхне лайăхлатараççĕ. Хытă пĕрчĕлĕ тулăн хаçе—унта белок нумай пулнинче. Вăл тулă сӳçе хупăлă пулнине унтан сăсăл та питĕ сахал тухат.

Хытă тулă çăпăхĕнчен çăкăр нумайрах тухат тата вăл лайăх шăхăлăхă çăкăр пĕçерĕ çĕрĕ, макаронсем, конфетсем тунă çĕре пуринчен ытларах кайат. Пĕрчисем пучах ăшĕнче шалта ларăпăр пирки ăна майăкчен те шĕкĕлчеме пултараймаççĕ. Хытă пĕрчĕлĕ тулă тăвăнсах ĕçлесе Сойузăн хуратăпралă мар районĕсенче тулă акаканпа лаптăк пĕр майăх ӳссе пырат, анчах çав ӳсем пурнăçĕн ытла çурхи тулă шучĕпе пулса пырат. Профсойузсен Пĕтĕм Сойузри Тĕп Совечĕн президиумĕ йатарласа çамрăк рабочисем валăри канмали çуртсем чылай пама йышăннă.

Профсойузсен Пĕтĕм Сойузри Тĕп Совечĕн президиумĕ мĕнпур хапăк-сăвăтсенчи тата выраçенсенчи комитетсене, сăвăн пекех куļтурă дворецĕсен тата клубсен правленийĕсене комсомол ХХ çул тултарнине хисеплесе йатарласа вечĕрсем организацилеме хушнă. (ТАСС).

Шкулсем Октăбĕр уйăвĕ умĕн

КАНАШ. Сиккассинчи вăтам шкула вĕренекен ачасем Аслă Октăбĕр 21 çул тултарнине пысăк хавасăлăхпа кĕтсе илме хатĕрленеççĕ. Вăтам шкулта вĕрентекен Васильев ĕертсе пынине физкуļтурă кружокĕ тĕрлĕрен пирамидасем тума вĕренет. Куншăн пуçне тата Ç. Елкерĕн „Кĕрлет Совет çĕрĕ" саввине ушкăнпа калама хатĕрленеççĕ. И. Пайташ.

ШĂХАСАН. Вăрман Кипекри туллимăр вăтам шкулта вĕренекенсем БГТО значокăн çуллахи нормисене параççĕ. 25 ача нормăсене парса пĕтĕрнĕпе пĕрех. Шкул йăмашри туллимăр вăтам шкулпа ăмăртаť. Ăмăрту доганăвĕрĕ „тăрăх йăлхуçалăх ĕçĕсене пысăк пахалăхпа вĕçлеме пулăшрĕ. Бригадăсенче стахановла ĕçлекенсем ăшшăн çитенчĕç. А. Соколов пĕр пĕчĕкех 370 ĕçкунĕ, А. Тăвăрав—360 ĕçкунĕ, М. Трахов8—360 ĕçкунĕ, 70 çулхи К. Тихăнăв 120 ĕçкунĕ, 80 çулхи И. Ларкăв 60 ĕçкунĕ тунă.

ТАСС пĕлтерни

Йунайтед пресс агентствин Парижри корреспонденчĕ Нйу-Йоркра çапла пĕлтерет: ССРС правительстви Даладйене тăвата державăн Мунхĕнри конференцийĕнче ССРС правительстви ячĕпе туха каласма хушнă имĕш. ТАСС-а çакна пĕлтерме хушна: Совет правительстви г-н Даладйене, паллах, нимĕнле полномочи те паман, çавăн пекех совет правительстви Мунхĕнри конференцине тата унăн решенийĕсемпе нимĕнле те çыхăнса тăман тата çыхăнса та тăмасть. Йунайтед пресс агентствин çакăнта асăннă пĕлтерĕвĕ пуçламĕшĕнчен вĕçне çитиччене шухăшласа кăларнă киревсĕр хыпар.

Профсойузсем ПСÇЛКС ХХ çул тултарнă тĕлте

Мускаври Сталин йăчĕпе тăракан автосавăтри комсомолĕсем пуçарнипе ПСÇЛКС ХХ çул тултарнă уйăва тăван çĕршыв-виннемĕре производствăлă парнесем панипе тивĕçлĕн кĕтсе илес йăхăм пĕтĕм çĕршыв тăрăх анлăн сарăлса пырат. Профсойузсен Пĕтĕм Сойузри Тĕп Совечĕн президиумĕ мĕн пур профсойуз организацисене пуçланă йăхăма сарса пыма тата унран стахановла йăхăмăн пĕтĕмĕшлĕ çĕнĕ çĕклемлĕ тума комсомола пур майсемпе те пулăшу памa тата ку ĕçе хăйсене те активлăн хутшăнма чĕнĕç.

Çамрăк рабочисен куļтурăпа йăлана тĕлĕшĕнчи ĕçсене малала лăйăхлатас шутпа тата ленинла комсомол ХХ çул тултарнине паллă тăвас шутпа, Профсойузсен Пĕтĕм Сойузри Тĕп Совечĕн президиумĕ йатарласа çамрăк рабочисем валăри канмали çуртсем чылай пама йышăннă.

Шкулсем Октăбĕр уйăвĕ умĕн

КАНАШ. Сиккассинчи вăтам шкула вĕренекен ачасем Аслă Октăбĕр 21 çул тултарнине пысăк хавасăлăхпа кĕтсе илме хатĕрленеççĕ. Вăтам шкулта вĕрентекен Васильев ĕертсе пынине физкуļтурă кружокĕ тĕрлĕрен пирамидасем тума вĕренет. Куншăн пуçне тата Ç. Елкерĕн „Кĕрлет Совет çĕрĕ" саввине ушкăнпа калама хатĕрленеççĕ. И. Пайташ.

ШĂХАСАН. Вăрман Кипекри туллимăр вăтам шкулта вĕренекенсем БГТО значокăн çуллахи нормисене параççĕ. 25 ача нормăсене парса пĕтĕрнĕпе пĕрех. Шкул йăмашри туллимăр вăтам шкулпа ăмăртаť. Ăмăрту доганăвĕрĕ „тăрăх йăлхуçалăх ĕçĕсене пысăк пахалăхпа вĕçлеме пулăшрĕ. Бригадăсенче стахановла ĕçлекенсем ăшшăн çитенчĕç. А. Соколов пĕр пĕчĕкех 370 ĕçкунĕ, А. Тăвăрав—360 ĕçкунĕ, М. Трахов8—360 ĕçкунĕ, 70 çулхи К. Тихăнăв 120 ĕçкунĕ, 80 çулхи И. Ларкăв 60 ĕçкунĕ тунă.

„Прокурор аллине памала"

Алĕкçейĕвкăри (Пĕтĕрне р.) Владимир Матвейĕв колхозра хулиганла ĕçсем тунăшăн çинчен пире Иванов йăлкор çырса пĕлтернĕччĕ. Матвейĕв ятлă çулта Афанасьевăна „таса мар çын" тесе халăх умĕнче намăслантарнине шыва сикселе-ви пек умнех çитерĕ, вăлах Е. Кузьмин арăмне, çавăн пекех тата хăйĕн арăмне те хĕненнĕ.

Истĕрне районĕнчи милици тытăмĕ çак фактсене тĕрĕслесе, Владимир Матвейева УК 74 статьин 2-мĕш пайĕпе айăплама суда панă.

Ответлă р одактăр Н. М. ÇЕМЕНĂВ.

„Шыв арманĕнче"

Уткин Кирилл—Йĕпреç районĕнчи Ворошилăв ячĕпе тăракан колхозра шыв арманĕн пуçлăхĕ пулса ĕçленĕ вăхăтра 29 колхозникран 22 пăт та 17 кĕреплеве çăнăх квинтанисĕр йышăнса, çăнăхне хай валăри илсе кайнă. Савăн пекех тата вăл суйса 7 пăт та 2 кĕреплеве çăнăха килне илсе кайнă.

Çакăн çинчен Йĕпреç районĕнчи прокурор тĕрĕслесе Кирилл Уткина хирĕç УК статьине уголовла ĕç пуçарнă.

Ответлă р одактăр Н. М. ÇЕМЕНĂВ.

Чăваш АССР Çутĕç Халăх Комиссариачĕ

ЧĂВАШ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУЧĔ ÇУМĔНЧЕ

5—7 классенче вырăс тата чăваш чĕлхисемпе вĕрентекен учительсем хатĕрлекен 10 уйăхлăх курс организацилет.

Вăтам шкултан, пекрабфакран тата II-мĕш сыпăкăй шкултан педагогика вĕнĕне вĕренсе тухнисене курса испытанисĕрех илеççĕ.

Курсантсене уйăхне 100 тенкĕ стипенди, общежитири йĕ 30, тенкĕ хатер укçа параççĕ.

Заявленисене Çутĕç Халăх Комиссариачĕ октябрĕн 5-мĕшĕчен пышăнат.

Çутĕç Халăх Комиссариачĕ.

2—2

Йĕпрери „Спотара" вăрман сайăпне пурăнакăн çуртсем тума платниксем, кăмакă тăвакансем, металла йĕнекен 3—5 разрăдлă токăрсем, автомашинăсем йывăçкăн слесăр-ремонтăр, бухгалтăр-финансист, сайăт обозĕ валăр лашалă тата лашасăр возчиксем

ВАСКАВЛА КИРЛĔ

Вăйах тата выраттан вырăнпа куçарнăлă электросварка аппаратĕ илет.

Çак адресăпа вăтса пĕлмелле:

Йĕреçи, ЧАССР, Йĕресинскийй лесозавод „Спотара".

Чăваншсойузăн тĕп кантурне Шупашкарта ĕçлеме

аслă бухгалтăр, икĕ бухгалтăр

тата

машинистка кирлĕ

Ес вăхăтĕнче çак адресне вăтса пĕлмелле: г. Чебоксары, Театральная улица, дом № 7.

ЧĂВАШСОЙУЗ.

6—4

ШУПАШКАРТИ

Ленин ячĕпе тăракан ӳртĕне

строительствăпа ĕçлеме платниксем, хĕрарăмсемпе арçынсем валăр çи-ĕлетен тăхăнмали тумтирсем çĕлекен çĕвĕçсем

КИРЛĔ

Адрес: г. Чебоксары, Красная площадь, магазин Промкоопторга, верхний этаж, ход со двора.

ПРАВЛЕНИ.

3—2

„Спотарăн" Канашри участокĕ

лашасем валăр 2000 штук качалă пысăк тăвансем

СУТАТ

„Ленин Коммунĕ" ежедневнăй илем политика-общественăй хĕçăпăлăх 8 с. 60 кеп. 6 айăпăн 3 с. 30 кеп. 3 айăпăн 1 с. 80 кеп. Подпискăна ежедневăй ыйăхлăх ӳкерĕнмĕçĕн пăхăнмасăр.

Редакцин адресĕ: Ленинăн Коммунĕ

Гор. Чебоксары, типография № 1 Мастпрома ЧАССР, заказ № 7934. ф. 58 × 84 п. л.